

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Bakalářská práce

Stranické systémy ve statutárních městech v České republice - vývoj formátů a mechanismů

Miroslav Mašek

Plzeň 2017

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Studijní program Politologie

Studijní obor Politologie

Bakalářská práce

Stranické systémy ve statutárních městech v České republice - vývoj formátů a mechanismů

Mašek Miroslav

Vedoucí práce:

PhDr. Mgr. Petr Jurek, Ph.D.

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2017

Prohlašuji, že jsem práci zpracoval samostatně a použil jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2017

.....

Na tomto místě bych rád poděkoval PhDr. Mgr. Petru Jurkovi, Ph.D. za čas, který mi věnoval a jeho podporu při psaní této bakalářské práce.

Obsah

1. Úvod.....	9
2. Vývoj statutárních měst	11
2.1 Vývoj statutárních měst od první republiky do aktuální podoby roku 2000	11
2.2 Aktuální úprava – zákon o obcích č. 128/2000	13
2.3 Vznik a orgány statutárních měst	13
3. Komunální politika v českém prostředí	14
4. Stranické systémy	15
4.1 Definice stranického systému	15
5. Typy stranických systémů	17
5.1 Giovanni Sartori	17
5.2 Jean Blondel	18
5.3 Allan Siaroff	20
5.3.1 Dvoustranický systém	21
5.3.2 Umírněný multipartismus.....	21
5.3.3 Extrémní multipartismus	22
6. Plzeň.....	23
6.1 Výsledky voleb v Plzni 1.....	25
6.2 Výsledky voleb v Plzni 2.....	28
6.3 Výsledky voleb v Plzni 3.....	31
6.4 Výsledky voleb v Plzni 4.....	34
6.5 Výsledky voleb v Plzni – městské zastupitelstvo.....	37
6.6 Shrnutí výsledků v Plzni.....	40
7. Ostrava	41
7.1 Výsledky voleb Ostrava-Jih	43
7.2 Výsledky voleb Ostrava-Poruba.....	45
7.3 Výsledky voleb Moravská Ostrava a Přívoz	48
7.4 Výsledky voleb Slezská Ostrava	50
7.5 Výsledky voleb Radvanice a Bartovice.....	53
7.6 Výsledky voleb v Ostravě – městské zastupitelstvo.....	56
7.7 Shrnutí výsledků v Ostravě	59
8. Brno	61
8.1 Výsledky voleb Brno-střed.....	62
8.2 Výsledky voleb Brno-sever	65
8.3 Výsledky voleb Brno-Královo Pole	68
8.4 Výsledky voleb Brno-Líšeň.....	71

8.5 Výsledky voleb v Brně – městské zastupitelstvo	74
8.6 Shrnutí výsledků v Brně	76
9. Shrnutí.....	78
10. Závěr	82
11. Seznam použité literatury a pramenů.....	83
12. Resumé.....	90

Seznam tabulek

Tabulka 1 - výsledky voleb roku 1998 Plzeň 1	25
Tabulka 2 - výsledky voleb roku 2002 Plzeň 1	25
Tabulka 3 - výsledky voleb roku 2006 Plzeň 1	26
Tabulka 4 - výsledky voleb roku 2010 Plzeň 1	26
Tabulka 5 - výsledky voleb roku 2014 Plzeň 1	27
Tabulka 6 - výsledky voleb roku 1998 Plzeň 2	28
Tabulka 7 - výsledky voleb roku 2002 Plzeň 2	28
Tabulka 8 - výsledky voleb roku 2006 Plzeň 2	29
Tabulka 9 - výsledky voleb roku 2010 Plzeň 2	29
Tabulka 10 - výsledky voleb roku 2014 Plzeň 2	30
Tabulka 11 - výsledky voleb roku 1998 Plzeň 3	31
Tabulka 12 - výsledky voleb roku 2002 Plzeň 3	31
Tabulka 13 - výsledky voleb roku 2006 Plzeň 3	32
Tabulka 14 - výsledky voleb roku 2010 Plzeň 3	32
Tabulka 15 - výsledky voleb roku 2014 Plzeň 3	33
Tabulka 16 - výsledky voleb roku 1998 Plzeň 4	34
Tabulka 17 - výsledky voleb roku 2002 Plzeň 4	34
Tabulka 18 - výsledky voleb roku 2006 Plzeň 4	35
Tabulka 19 - výsledky voleb roku 2010 Plzeň 4	35
Tabulka 20 - výsledky voleb roku 2014 Plzeň 4	36
Tabulka 21 - výsledky voleb roku 1998 městské zastupitelstvo	37
Tabulka 22 - výsledky voleb roku 2002 městské zastupitelstvo	37
Tabulka 23 - výsledky voleb roku 2006 městské zastupitelstvo	38
Tabulka 24 - výsledky voleb roku 2010 městské zastupitelstvo	39
Tabulka 25 - výsledky voleb roku 2014 městské zastupitelstvo	39

Tabulka 26 - výsledky voleb roku 1998 Ostrava-Jih.....	43
Tabulka 27 - výsledky voleb roku 2002 Ostrava-Jih.....	43
Tabulka 28 - výsledky voleb roku 2006 Ostrava-Jih.....	44
Tabulka 29 - výsledky voleb roku 2010 Ostrava-Jih.....	44
Tabulka 30 - výsledky voleb roku 2014 Ostrava-Jih.....	45
Tabulka 31 - výsledky voleb roku 1998 Ostrava-Poruba	45
Tabulka 32 - výsledky voleb roku 2002 Ostrava-Poruba	46
Tabulka 33 - výsledky voleb roku 2006 Ostrava-Poruba	46
Tabulka 34 - výsledky voleb roku 2010 Ostrava-Poruba	47
Tabulka 35 - výsledky voleb roku 2014 Ostrava-Poruba	47
Tabulka 36 - výsledky voleb roku 1998 Moravská Ostrava a Přívoz.....	48
Tabulka 37 - výsledky voleb roku 2002 Moravská Ostrava a Přívoz.....	48
Tabulka 38 - výsledky voleb roku 2006 Moravská Ostrava a Přívoz.....	49
Tabulka 39 - výsledky voleb roku 2010 Moravská Ostrava a Přívoz.....	49
Tabulka 40 - výsledky voleb roku 2014 Moravská Ostrava a Přívoz.....	50
Tabulka 41 - výsledky voleb roku 1998 Slezská Ostrava.....	50
Tabulka 42 - výsledky voleb roku 2002 Slezská Ostrava.....	51
Tabulka 43 - výsledky voleb roku 2006 Slezská Ostrava.....	51
Tabulka 44 - výsledky voleb roku 2010 Slezská Ostrava.....	52
Tabulka 45 - výsledky voleb roku 2014 Slezská Ostrava.....	52
Tabulka 46 - výsledky voleb roku 1998 Radvanice a Bartovice	53
Tabulka 47 - výsledky voleb roku 2002 Radvanice a Bartovice	54
Tabulka 48 - výsledky voleb roku 2006 Radvanice a Bartovice	54
Tabulka 49 - výsledky voleb roku 2010 Radvanice a Bartovice	55
Tabulka 50 - výsledky voleb roku 2014 Radvanice a Bartovice	55
Tabulka 51 - výsledky voleb roku 1998 městské zastupitelstvo	56
Tabulka 52 - výsledky voleb roku 2002 městské zastupitelstvo	57
Tabulka 53 - výsledky voleb roku 2006 městské zastupitelstvo	57
Tabulka 54 - výsledky voleb roku 2010 městské zastupitelstvo	58
Tabulka 55 - výsledky voleb roku 2014 městské zastupitelstvo	58
Tabulka 56 - výsledky voleb roku 1998 Brno-střed	62
Tabulka 57 - výsledky voleb roku 2002 Brno-střed	63
Tabulka 58 - výsledky voleb roku 2006 Brno-střed	63
Tabulka 59 - výsledky voleb roku 2010 Brno-střed	64

Tabulka 60 - výsledky voleb roku 2014 Brno-střed	64
Tabulka 61 - výsledky voleb roku 1998 Brno-sever.....	65
Tabulka 62 - výsledky voleb roku 2002 Brno-sever.....	66
Tabulka 63 - výsledky voleb roku 2006 Brno-sever.....	66
Tabulka 64 - výsledky voleb roku 2010 Brno-sever.....	67
Tabulka 65 - výsledky voleb roku 2014 Brno-sever.....	67
Tabulka 66 - výsledky voleb roku 1998 Brno-Královo Pole.....	68
Tabulka 67 - výsledky voleb roku 2002 Brno-Královo Pole.....	69
Tabulka 68 - výsledky voleb roku 2006 Brno-Královo Pole.....	69
Tabulka 69 - výsledky voleb roku 2010 Brno-Královo Pole.....	70
Tabulka 70 - výsledky voleb roku 2014 Brno-Královo Pole.....	70
Tabulka 71 - výsledky voleb roku 1998 Brno-Líšeň	71
Tabulka 72 - výsledky voleb roku 2002 Brno-Líšeň	72
Tabulka 73 - výsledky voleb roku 2006 Brno-Líšeň	72
Tabulka 74 - výsledky voleb roku 2010 Brno-Líšeň	73
Tabulka 75 - výsledky voleb roku 2014 Brno-Líšeň	73
Tabulka 76 - výsledky voleb roku 1998 městské zastupitelstvo	74
Tabulka 77 - výsledky voleb roku 2002 městské zastupitelstvo	74
Tabulka 78 - výsledky voleb roku 2006 městské zastupitelstvo	75
Tabulka 79 - výsledky voleb roku 2010 městské zastupitelstvo	75
Tabulka 80 - výsledky voleb roku 2014 městské zastupitelstvo	76

1. Úvod

Téma vývoj formátů a mechanismů stranických systémů ve statutárních městech je podstatné pro politologické zkoumání, poněvadž právě statutární města mají silné postavení v České republice v rámci správního systému. Stranické systémy a následné koalice, které vzniknou na úrovni statutárních měst, mohou ovlivňovat přímo i nepřímo vyšší úrovně politiky. Statutární města se dělí na tzv. městské části či obvody. Právě tyto obvody budou klíčové pro analýzu, kterou se budu v této bakalářské práci zabývat.

Důležité ovšem je určité konkrétní vymezení pojmů, zákonů a obecně popsat statut statutárního města. Proto se v první části bakalářské práce zaměřím na tuto rovinu. První část bude rozdělena do dvou oddílů. V prvním oddílu se zaměřím na statutární město jako součást československého a následně českého systému samosprávy a vývoj onoho statutu statutárního města. Následně zmíním také hlavní zákon v České republice, který se věnuje této oblasti a to Zákon o obcích č. 128/2000 sb. V druhém oddílu první části práce popíšu obecně stranické systémy a následně tři typologie stranických systémů, kde se nejdetailněji zaměřím na typologii od Alana Siaroffa. Tuto typologii poté aplikuji na zjištěné výsledky v druhé části práce. V této části práce budu vycházet především z odborných knih českých autorů, kteří se tomuto tématu věnují.

V rámci analýzy se zaměřím na stranické systémy ve statutárních městech a jejich zvolené zastupitelstvo, poté na městské obvody v konkrétních statutárních městech, přičemž následně využiji komparativní metodu. Pomocí této metody budu porovnávat zjištěné výsledky stranických systémů v rámci zkoumaných statutárních měst. Tuto metodu použiji především z toho důvodu, poněvadž nejefektivněji a nejjasněji poslouží k vyjádření rozdílů při tvorbě stranických systémů na úrovni městských obvodů a na úrovni zastupitelstev statutárních měst. Proces tvorby analýzy bude v následujícím pořadí: identifikace relevantních stran dle výsledků voleb, následné rozlišení lokálních a celostátních politických stran, přičemž bude poukázáno na úspěšnost při získávání zastoupení v konkrétních zastupitelstvech obou těchto politických skupin. Poslední část analýzy se bude týkat typů stranických systémů v konkrétních statutárních městech, kde využiji typologii od Alana Siaroffa. Pro tuto analýzu budou využity jak knižní vydání výsledků voleb, tak, a to především, internetové zdroje např.: www.anopress.cz, volební výsledky z českého statistického úřadu či oficiální webové stránky statutárních měst.

Statut statutárního města se objevuje v historickém kontextu už v 19. a 20. století, přičemž z důvodu politické situace v Československu byl od poloviny 20. století zrušen statut statutárního města. Z toho důvodu se zaměřím pouze na analýzu výsledků voleb a stranických systémů až od roku 1990, kdy proběhly první svobodné volby v rámci

komunálních voleb. V první části práce proto bude zmíněn pouze stručně vývoj statutu a jeho právní úprava. Proto největší důraz bude kladen na stranické systémy od roku 1990. Rozbor a komparace městských částí či obvodů budou prováděny v rámci voleb od roku 1998, a to z důvodu relevance politických stran, a také z toho důvodu, že stranický systém se od tohoto roku dá považovat za konzistentnější, poněvadž se už stabilnější politické subjekty vykristalizovaly, tudíž s nimi bude relevantnější pracovat v rámci této bakalářské práce.

Analýza výsledků voleb a celkové teritoriální ohraničení bude zaměřeno na tři statutární města v České republice, a to Plzeň, Ostrava a Brno. Tato statutární města jsou relevantní a zajímavá, především pro svou odlišnost. Tato odlišnost se týká zejména geografického umístění v České republice. Bude zde především vidět rozdíl na politických subjektech, co se týká rozlišení mezi lokálními a celostátními stranami.

Knižní zdroje, které použiji, budou převážně od českých autorů, co se týká hlavních zdrojů, čili internetových, budou využívány portály výše zmíněných měst a také výsledky voleb, které uvádí Český statistický úřad.

Cílem této práce bude pomocí analýzy odpovědět si na následující otázky:

- 1, Jaký typ stranického systému se objevuje nejčastěji a naopak jaký typ je nejméně frekventovaný?
 - 2, Dochází ke snaze kopírování stranických systémů na úrovni městských částí k úrovni městských zastupitelstev?
 - 3, V jakém zkoumaném statutárním městě působí nejvíce lokálních stran? A zdali se tyto strany účastní koalice na úrovni městských zastupitelstev?
 - 4, Je v těchto zkoumaných statutárních městech tendence kopírování radniční koalice na úrovni městské části či městském obvodu k úrovni městského zastupitelstva? Jaká politická strana se nejčastěji nachází v koalici?
- Zjištěné typy stranických systémů statutárních měst budou reflektovány do teoretické roviny stranických systémů dle Alana Siaroffa.

2. Vývoj statutárních měst

Označení statutární město se objevilo již v polovině dvacátého století, ovšem tento statut označoval taková města, která měla specifické postavení v samosprávě. Tudíž města, která měla tento statut, mohla realizovat určité nadstandardní výkony, které se týkaly místní správy. Jako příklad nadstandardních výkonů může být uvedeno, že Říšský obecní zákon¹ zavedl do právního řádu institut magistrátu, který měl pravomoc vykonávat kromě obecních pravomocí také agendu okresních úřadů. Až po druhé světové válce se objevuje určité vnitřní členění statutárních měst. Ovšem o skutečnou samosprávu se nejednalo z toho důvodu, poněvadž vznikají národní výbory, které měly za úkol samosprávu hierarchicky dekoncentrovat, a to především od 60. let dvacátého století. Konečně po roce 1990 došlo k sjednocení těchto dvou rovin (vnitřní členění a nadstandardní výkony), kdy je možno nalézt v právní úpravě, že pouze a právě statutární města mají právo se vnitřně dělit na městské obvody či městské části, přičemž také vykovávají nad těmito obvody/částmi správu (Exner 2004: 63-65).

2.1 Vývoj statutárních měst od první republiky do aktuální podoby roku 2000

Pro statutární města do roku 1918 platil říšský zákon. Ke dni vzniku Československé republiky se staly statutárními městy Frýdek, Jihlava, Uherské Hradiště, Kroměříž a Znojmo. Následně byly také přejaty do nového státu díky recepčnímu zákonu v roce 1918. Ovšem tendencí státu nebylo tvořit samosprávu jako decentralizovaný institut, ba naopak, pravomocí statutárních měst byly čím dál více zmenšovány. Byla vydávána legislativní opatření či zákonné úpravy jako například potvrzení volby starosty vládou (dříve panovníkem). Další vývoj pro statutární města nebyl příliš optimistický. Opavě a Liberci byla odňata působnost politického úřadu. Následně statutární města Frýdek, Jihlava, Uherské Hradiště, Kroměříž a Znojmo byla deklasifikována na řadové obce. V roce 1933 byla přijata novela volebního řádu, díky němuž se v jakékoliv obci musel potvrdit zvolený starosta státním orgánem (Exner 2004: 65; Schelle 2009: 98-106).

V době tzv. druhé republiky se samospráva potýkala s problémy. Už na začátku se začalo uvažovat o rozpuštění obecních zastupitelstev, která měla být nahrazena správními komisemi v čele s obecním tajemníkem. Reálně se začali odstraňovat zástupci levicových stran² z funkcí členů obecních zastupitelstev nebo také z funkcí starostů (Balík 2009: 53). V průběhu druhé republiky se tedy zvyšovala tendence k omezení

¹ Obecní zákon č. 18/1862 ř. z.

² Především zástupci Komunistické strany Československa.

místní správy, tudíž i statutární města přestala mít určitou autonomii k řízení města a byla přímo podřízena říšskému právnímu řádu (Exner 2004: 68).

Za protektorátu Čechy a Morava došlo v oblasti samosprávy k velmi razantním krokům. V řadě obcí došlo k sesazení starostů, přičemž také zastupitelstva ve statutárních městech byla rozpuštěna a do čela statutárních měst a obcí byli jmenováni němečtí vládní komisaři (Schelle 2009: 155). Od roku 1940 ministerstvo vnitra mělo pravomoc rozdělovat či slučovat obce a také přenášet působnost magistrátů na jiné orgány. Během období protektorátu Čechy a Morava došlo k několika, tzv. zjednodušením uzemní správy, která vedla k tomu, že se obce a města staly protektorátními správními orgány. Roku 1944 byly pravomoce obecních orgánů vykonávány v obcích úředníky, kteří byli jmenováni ve statutárních městech ministrem vnitra (Exner 2004: 69).

Během tohoto období byla zřízená také nová statutární města Ostrava a Plzeň, kdy došlo ke spojení několika obcí do jednoho městského celku, který byl nositelem zvláštního statutu. Tato města byla považována za průmyslová centra, a tudíž okupační výkonná moc chtěla mít nad těmito územími kontrolu, která vycházela z posílení vlivu (Exner 2004: 69).

Co se týká roviny fungování vládní koalice na úrovni statutárních měst v zastupitelstvu, nemůžeme zde hovořit o reálném působení. Zastupitelstva byla rozpuštěna, přičemž do čela měst byli dosazováni vládní komisaři, kteří vykonávali nařízení, které jim bylo nařízeno od výše postavených osob, v oblasti místní říšské správy - oberlandrátů. Vše tedy bylo vykonáváno dle zájmů říše, načež chod jednotlivých úrovní samosprávy byl kontrolován protektorem a ministrem vnitra. Tudíž celá oblast protektorátní správy, jak ústřední, tak místní, byla ovládnutá nacisty (Schelle 2009: 154-160).

V poválečném období byla statutární města potvrzena prezidentským dekretem v roce 1945, přičemž následující rok byl v platnost uveden prozatímní organizační řád statutárních měst. Tento organizační řád pro statutární města konstitoval, že budou v jednotlivých městských obvodech zřízeny obvodní rady. Dalším zásadním krokem ve vývoji statutu statutárních měst bylo rozhodující zrušení zemského uspořádání, kdy bylo nahrazeno krajským uspořádáním. Tudíž roku 1949 touto úpravou statutární město zaniká (Exner 2004: 74).

Zákon, který byl přijat Českou národní radou roku 1990³, obsahoval výčet třinácti statutárních měst, přičemž tato města se mohla rozčlenit na městské obvody či městské části. Poté došlo k několika novelizacím, 1992, 1994, které upravovaly vztah a poměry

³ Tento zákon se novelizoval Zákonem o obcích č. 128/2000.

statutárního města k jeho příslušným městským obvodům či částem. Také zde byly zřízeny magistráty, které převzaly agendu okresních úřadů do své kompetence (Exner 2004: 159-162; Zákon České národní rady o obcích č. 367/1990).

2.2 Aktuální úprava – zákon o obcích č. 128/2000

Statutární města se nyní řídí dle zákonu č. 128/2000 Sb., o obcích. Území statutárních měst se může členit na městské obvody nebo městské části s vlastními orgány samosprávy. Statutární město je samostatně spravováno zastupitelstvem města; dalšími orgány statutárního města jsou rada města, primátor, magistrát a zvláštní orgány města. Městský obvod územně členěného statutárního města je spravován zastupitelstvem městského obvodu (Zákon o obcích č. 128/2000 Sb.: § 4-5). Pravomoci jednotlivých městských částí či městských obvodů jsou upraveny dle Zákona o obcích a jsou následující:

- „a) schvalování programu rozvoje městského obvodu nebo městské části,
- b) rozhodování o právních jednáních uvedených v § 133 odst. 1,
- c) zřizování trvalých a dočasných fondů městského obvodu a městské části,
- d) ukládání pokut podle § 58,
- e) výkon funkce zaměstnavatele pro zaměstnance zařazené do úřadu městského obvodu nebo úřadu městské části nebo organizační složky městského obvodu nebo městské části“ (Zákon o obcích č. 128/2000 Sb.: § 131).

Slovo *statut* samo o sobě znamená určitá pravidla, stanovy či předpisy pro řízení. Čili statutární město je město, které se řídí dle vlastního statutu (UJČ 2017).

2.3 Vznik a orgány statutárních měst

Město, které je označováno jako statutární město, získalo tento statut na základě obecně závazné vyhlášky obce, jejíž podstata je právo členit městské části či městské obvody. Přičemž právě statutární město může prostřednictvím statutu svěřit samosprávu těmto městským částem či obvodům. Následně jsou upraveny vztahy mezi městskými částmi a městem (Balík 2009: 22). Statutární město má vždy hlavní postavení vůči městskému obvodu či městské části, přičemž může například upravovat majetkové vztahy, rozhodovat o nemovitých věcech či upravovat finanční smlouvy a záležitosti (Zákon o obcích č. 128/2000 Sb.: § 130-133).

Ve statutárním městě je zastupitelstvo, které spravuje obec. Velikost zastupitelstva je odvozena od velikosti území a počtu obyvatel ve městě. Tento orgán má také největší pravomoc v rozhodování. Zastupitelstvo se dá nazvat také obecním parlamentem. Rozhoduje převážně v oblasti samostatné působnosti obce, přičemž

disponuje pravomocí schvalovat rozpočet, zřizovat či rušit městskou policii a v neposlední řadě schvaluje územní plány. V případě, kdy je potřeba přijmout usnesení, je vyžadována nadpoloviční většina všech zastupitelů. Dalším orgánem je rada města, ta je tvořena primátorem, radními, kteří jsou zvoleni zastupitelstvem obce, a náměstký primátora. Je zodpovědná zastupitelstvu obce. Minimální počet členů rady města je pět a maximální jedenáct. Primátor statutárního města je v čele statutárního města. Je zodpovědný zastupitelstvu města a jeho privilegiem je používání primátorských insignií. Dalšími orgány je magistrát a zvláštní orgány města (Zákon o obcích č. 128/2000 Sb.: § 5; Ostrava- oficiální portál 2017a; Hudák – Jüptner - Svoboda 2003: 9-10).

Počet obyvatel města nebo městské části	Počet členů zastupitelstva
Do 500	5-15
Nad 500-3000	7-15
Nad 3000-10 000	11-25
Nad 10 000-50 000	15-35
Nad 50 000-150 000	25-45
Nad 150 000	35-55

(Zákon o obcích č. 128/2000 Sb.: § 68)

Jedním z důvodů, proč si města zřizují statut statutární město, je skutečnost, že označení města tímto statutem dodává městu určitou prestiž. Dalším a podstatnějším důvodem je, že si města mohou upravit vnitřní organizaci statutem. Výhodou tedy je, že si města mohou v podobě městských částí zřídit nižší úroveň samosprávy (Balík 2009: 23).

3. Komunální politika v českém prostředí

Tato práce se zabývá výzkumem stranických systémů na nejnižší úrovni samosprávy, čili je žádoucí, aby byla tato oblast alespoň stručně představena. Komunální politice není přikládán takový význam, poněvadž většina studií se zabývá vyšší úrovni politiky, jako je krajská nebo parlamentní. Ovšem je nutné podotknout, že komunální politika představuje obraz politického systému a má velkou vypovídající hodnotu o fungování parlamentních politických stran. Tato úroveň politiky je nejbližší lidem, kteří mohou jasněji vyjádřit svou spokojenost či nespokojenost s fungováním města či městské části v místě bydliště konkrétního jednotlivce. Proto se také na této úrovni mohou objevovat lokální politické subjekty, které se mohou těšit větší podpoře než strany parlamentní nebo strany, které působí na celostátní úrovni. Tato úroveň je také

charakteristická tím, že na voliče působí různé lokální sociálněgeografické a ekonomické aspekty, které ovlivňují rozhodnutí voliče při volbě politického subjektu (Bernard – Kostelecký 2014: 11-14). Na komunální úrovni se pohybuje velké množství relevantních aktérů, kteří mohou přímo či nepřímo ovlivňovat chod politiky na této úrovni. Těmito aktéry mohou být například různá politická hnutí, různé nezávislé uskupení a organizace. Z globálního pohledu se tato nejnižší úroveň politiky a samosprávy vyvíjí svébytně, což se odráží například na podobě pravomocí města v konkrétním politickém systému, postavení města vůči centrálnímu politickému systému či konkrétní podobě zastupitelstva. Obecní samospráva se v České republice vykládá jako právem vymezený okruh záležitostí, který může město relativně nezávisle na státu realizovat. A právě kolem těchto záležitostí se točí komunální politika a na jejich základě vznikají v obcích stranické systémy (Balík 2008: 8-15; Hudák – Jüptner – Svoboda 2003: 5).

4. Stranické systémy

Stranické systémy jsou velmi rozšířenou oblastí v politologii, přičemž se neustále zkoumají a jsou brány za velmi relevantní. Tuto oblast zkoumání je možno brát jako jednu z nejvíce populárních disciplín v politických vědách. Touto problematikou se zabývá velké množství autorů, jak už z českého prostředí, tak z prostředí zahraničního (Kubát 2002: 245). Pro tuto práci jsou podstatné následující kapitoly, přičemž bude nejprve zmíněná definice stranického systému od Maurice Duvergera a Giovanniho Sartoriho a následně uvedeny některé typologie stranického systému.

4.1 Definice stranického systému

Princip fungování stranického systému vychází jak z kybernetiky, tak také z biologie. Obě tyto vědy měly vliv na systémové teorie. Za významného autora z oblasti biologie je považován rakouský biolog Ludwig von Bertalanffy, který přispěl především v oblasti popisu systému. Oblast kybernetiky přispěla s formulací základních pojmů v systému a to například: zpětná vazba, centrum a vstup (Říchová 2014: 45-46).

Při popisování určitého stranického systému, kdy je potřeba dojít k určitým cílům, je nutné definovat stranický systém. Čili použít platnou definici, která je v oblasti politologie přijímaná za relevantní. Důležitými pojmy ve stranickém systému jsou statický a dynamický prvek. Tyto dva prvky následně byly přeformulovány a rozšířeny na formát a mechanismus stranického systému. Toto rozlišení učinil Giovanni Sartori (Kubát 2002: 245-246).

Jedna ze základních definic, s kterou bylo následně pracováno a která popisovala stranický systém, je od francouzského politologa Maurice Duvergera z roku 1951, který

ji uveřejnil v knize *Les Partis Politiques*. Definice zní takto: „S výjimkou států s jednou stranou, v každé zemi koexistuje několik stran: formy a módy jejich koexistence definují stranický systém pro danou zemi“ (Duverger 1954: 203). Stranický systém je tedy tvořen určitými vztahy mezi vlastnostmi, kterými politické strany disponují. Mezi takové vlastnosti Maurice Duverger řadí: počty, politická distribuce, aliance, geografická lokalizace a jiné (Duverger 1954: 203). Jak je možno vidět, Maurice Duverger pracuje s pojmem stát, přičemž nezahrnuje do své definice žádné další úrovně. Je třeba podotknout, že tato definice vznikla v letech, kdy nižší úrovně stranických systémů nebyly brány jako příliš podstatné. S nižšími úrovněmi v rámci státu pracuje Maurice Duverger až později, kdy rozpracovává stranické systémy (Novák 2015: 15-16). Z tohoto důvodu tato definice není pro aktuální dobu relevantní.

Při předkládání definic stranického systému se nesmí opomenout definice od jednoho z nejvýznamnějších politologů v moderních dějinách. V roce 1976 vydal své průlomové dílo italský politolog Giovanni Sartori, *Parties and Party Systems*. V tomto díle představil několik typů jak politických stran, tak také stranických systémů, dle určitých kritérií. Z určitého pohledu může být konstatováno, že jeho typologie stále není překonána a řada autorů Giovanniho Sartoriho cituje, ovšem někteří autoři upozorňují na určité pochybení.

Nicméně Giovanni Sartori, který počítá s předpokladem patřičné strukturální stability stranického systému, definuje stranický systém následovně: „Stranický systém je přesně oním systémem interakcí vyplývajícím z mezistranické soutěže. To znamená, že systém, o kterém hovoříme, souvisí se vzájemným vztahem stran, s tím, jak je každá strana funkcí (v matematickém smyslu) ostatních stran a reaguje, soutěživě nebo jinak, na ostatní strany“ (Sartori 2005: 55). V této definici už je možno vidět, že stranický systém není spjat pouze se státem, jak tomu bylo u předešlé definice. Giovanni Sartori oddělil stranický systém od stran, a tudíž je tato definice platná i na nižších úrovních státu. Díky interakcím a dynamice, které politické strany mezi sebou reprodukuje, vzniká stranický systém na jakékoliv úrovni (Kubát 2002: 246).

Z této definice tedy vychází, že aby bylo možné mluvit o nějakém systému, musí být v daném systému minimálně dva aktéři, kteří mezi sebou produkují interakce a tím pádem jsou účastníky soutěže, která představuje strukturu systému či dodržování určitých pravidel hry (Sartori 2005: 219-220).

5. Typy stranických systémů

Jak bylo zmíněno v úvodu této práce, cílem je především dojít k určení typů stranických systémů ve statutárních městech. Čili je nezbytné představit v obecné rovině charakteristiku stranických systémů a následně konkrétní typy stranických systémů.

Při klasifikaci jakéhokoliv stranického systému je nutné si ověřit, zda prostředí, ve kterém se takový systém nachází, vykazuje demokratické hodnoty (Kubát 2002: 256). Tento základní předpoklad je v případě ČR splněn. Stranické systémy mohou být různě klasifikovány dle jiných typologií od různých autorů. Základem ovšem pro všechny stranické systémy je struktura, která je složená ze vztahů aktérů, kdy má být splněn základní atribut: a to ten, že když jeden aktér něco podnikne, tak má přímo či nepřímo ovlivnit jednání a chování jiných aktérů. Důležitými aspekty, dle kterých jsou různé stranické systémy klasifikovány, jsou především: relativní síla aktérů, formát stranického systému čili kolik stran působí v systému, mechanismus stranického systému, tedy jaké vazby mají jednotlivé politické strany v systému a uzavřenost a otevřenost stranických systémů.

V další části budou následně představeny tři typologie. Jako první bude zmíněná typologie od Giovanniho Sartoriho. Tohoto autora nelze opomenout, poněvadž se jedná o jednoho z nejcitovanějších autorů v politických vědách, co se týká oblasti stranických systémů a různých typologií. Nicméně jeho typologie bude zmíněna jen stručně, poněvadž se s ní v této práci nebude pracovat. Ovšem budou zmíněna kritéria pro určení relevantní a nerelevantní politické strany. Druhým autorem je Jean Blondel se svou typologií. Tohoto autora je potřeba zmínit, poněvadž z tohoto autora vychází Allan Siaroff, který je také posledním zmíněným autorem. Typologie stranických systémů od Allana Siaroffa je v této práci nejpodstatnější, tudíž by byla chyba nezmínit typologii od Jeana Blondela.

5.1 Giovanni Sartori

Giovanni Sartori při svém sestavování typologií vycházel především z předpokladu, že systém dosáhne patřičné strukturální stability, čili by zde měla být obsažena dlouhodobější perspektiva. To se samozřejmě odvíjí od doby, ve které Giovanni Sartori tuto typologii tvořil. Jeho dvě hlavní kritéria při sestavování typologií stranických systémů jsou:

- relevantní a nerelevantní politické strany, přičemž strany, které jsou vyhodnoceny jako relevantní, disponují buď koaličním potenciálem, nebo vyděračským potenciálem.

Koaliční potenciál má takový politický subjekt, který je schopen určitým způsobem ovlivnit koaliční vyjednávání. Může nastat i takový případ, kdy malá strana má větší koaliční potenciál než strana velká. Zde Giovanni Sartori uvádí, že je nutností si určit, kdy je politická strana relevantní a kdy nerelevantní. Přichází tedy s dvěma pravidly. „Malou stranu lze odečíst jako irelevantní, pokud zůstává během určité doby nadbytečná, tedy pokud není potřebná ani užitečná pro možnou koaliční většinu. Malou stranu je třeba naopak počítat [...] kdy[ž] je schopná po nějakou dobu a v nějakém časovém úseku určovat alespoň jednu z možných vládních většin.“ (Sartori 2005: 127). Toto pravidlo je ovšem problematické, poněvadž se vztahuje na takové strany, které jsou buď blízko ideologicky ke stranám, které sestavují vládu, anebo jsou přímo orientovány na vládu. V takovém případě jsou opomenuty antisystémové strany nebo strany, které se po delší dobu nacházejí v opozici. Tudíž Giovanni Sartori přichází s druhým pravidlem, a to vyděračským potencionálem. Relevantní mohou být tedy i takové polické strany, které jsou například antisystémové. Ovšem to za předpokladu splnění podmínky, kdy chování či samotná existence takového politického subjektu ovlivňuje chování či taktiku prosystémových stran. (Sartori 2005: 126-128; Kubát 2002: 250).

- druhým kritériem je ideologická vzdálenost, která rozděluje strany na levicově orientované a pravicově orientované.

Polarizace (ideologická vzdálenost) je velmi podstatná pro typologii stranických systémů. Giovanni Sartori uvádí, že čím více je v systému politických stran a jsou od sebe ideologicky vzdálenější, tím více je systém polarizovanější. (Sartori 2005: 131-133).

V této typologii je velmi důležitá otevřenost. Vždy se může konkrétní systém zařadit do určité kategorie. Jeho typologie tudíž není striktně uzavřena. Sartoriho typologie v dnešní době ještě není překonána.

Z důvodu toho, že Giovanni Sartori sestavil svou typologii především na stabilitě stranického systému, čili určení typu stranického systému je možno pouze na základě dlouhodobější stability a minimální proměnlivosti stranického systému, není tato typologie vhodná pro tuto práci. V rovině stranických systémů ve statutárních městech, případně úrovně nižší, stranických systémů v městských částech či obvodech statutárních měst, dochází k velmi časté proměnlivosti a nestabilitě. Tudíž by tato typologie nebyla věrohodná a mohla by určité výsledky zkreslovat.

5.2 Jean Blondel

Roku 1968 tento francouzský politolog vydal článek s názvem *Party Systems and Patterns of Government in Western Democracies*. V tomto článku Jean Blondel popsal stranické systémy dle jednotlivých zemí v západní Evropě, ovšem uvádí i příklady

z Kanady, Nového Zélandu či Austrálie. Čili typologizoval už konkrétní stranické systémy, přičemž pracoval především s relativní silou politické strany v daném stranickém systému. Jeho typologie se odvíjí od získání hlasů ve volbách. Tudíž Jean Blondel vytvořil čtyři typy stranických systémů:

1. Dvoustranický systém (bipartijní)
2. Stranický systém dvou a půl strany
3. Multipartismus s jednou dominující stranou
4. Multipartismus bez dominující strany (Blondel 1968: 180-203).

První stranický systém je bipartismus. O takový systém se jedná, pokud dvě nejsilnější strany získají z voleb víc než devadesát procent hlasů. Jako příklad uvádí Jean Blondel Velkou Británii či USA.

Systém dvou a půl strany se vyznačuje tím, že jsou v systému dvě silné strany, ovšem je zde malá strana, která disponuje určitým ziskem hlasů, které stačí k tomu, aby eliminovala dvě hlavní strany. Hlavní strany mají zisk okolo osmdesáti procent hlasů. Jako příklady mohou být uvedeny poválečné Německo či Kanada.

Následující stranický systém se nazývá multipartismus s dominující stranou. Tento stranický systém se vyznačuje především tím, že vítěz voleb získává čtyřicet procent hlasů, přičemž vítěz získává přibližně dvakrát tolik hlasů jako druhá politická strana. Ovšem tento systém má sklony k uzavřenosti, poněvadž je v systému okolo čtyř až pěti, pro systém významných, stran. Jean Blondel ve svém článku jako příklad uvádí Skandinávské země, krom Finska.

Poslední stranický systém, který uvádí Jean Blondel, je multipartismus bez dominující strany. V tomto systému se nevyskytuje žádná dominantní strana nebo strana, která by vykazovala zisk 40 % hlasů. Takový systém je skutečně pluralitní, neexistuje zde žádný dominantní subjekt. V takovém systému může být více stran, které mohou vytvořit vládní koalici. Příklady tohoto stranického systému jsou Finsko, Nizozemsko (Blondel 1968: 180-203).

Tuto typologii stranických systémů je možno uplatit především v době, kdy tento článek vznikl. Nyní by velký počet případů spadal do poslední kategorie, čili do multipartismu bez dominující strany. Důležité pro Jeana Blondela byl především výsledek voleb, který se v určité míře opakoval.

Tato typologie také není vhodná pro tuto práci především z toho důvodu, že není dostatečně rozšířená o podkategorie, které by se mohly objevit v určité městské oblasti ve statutárním městě. Obsahuje pouze čtyři kategorie, které nejsou dostatečně rozšířené, případně více konkrétní k zajištění relevantnějších výsledků v druhé části práce. Může

totiž nastat situace, kdy výsledky budou odpovídat multipartismu se dvěma dominujícími stranami, což Jean Blondel ve své typologii neuvádí (Lijphart 1999: 66-69).

5.3 Allan Siaroff

V praktické části práce bude provedena analýza výsledků voleb. Na výsledek této analýzy bude aplikována typologie stranických systémů od Allana Siaroffa. Tento Kanadský politolog, ve svém díle *Comparative European Party Systems* z roku 2000, popsal díky detailnímu zkoumání od roku 1945 různé typy stranických systémů.

Tato typologie je pro tuto práci vhodná zejména ze dvou důvodů. Allan Siaroff, v rámci této typologie, nepočítá pouze s výsledky voleb z jednoho volebního období, ale jeho typologie je založena především na kvantitativní metodě. Zkoumáním několika za sebou jdoucích volebních výsledků a následným počtem zisků mandátů. Tento fakt, v rámci zjišťování typů stranických systémů ve statutárních městech, kde výsledky voleb mohou mít proměnlivější charakter, dopomůže k přesnějšímu zařazení určitého stranického systému do právě navrhované kategorie od Allana Siaroffa. Z tohoto důvodu budou brány výsledky voleb od roku 1998 do roku 2014. Dalším důvodem je, že kritéria, ze kterých je vycházeno při sestavování typu stranického systému, jsou v souladu s prostředím statutárních měst, čili s nastavením politického systému v České republice. Těchto kritérií je sedmnáct, přičemž jako příklady mohou být uvedeny: politické strany se ziskem minimálně tři mandátů, disproporce, doba sestavování koalice či volební účast (Siaroff 2000: 27-33). Výhodou použití této typologie je, že vychází z komparativní metody. Různé typy stranických systémů Alan Siaroff vytvořil právě díky komparativní metodě. Srovnával stranické systémy a prováděl analýzu volebních výsledků z několika zemí, tudíž nemá tato typologie tendenci k etnocentrismu a je vhodná k aplikaci do této práce (Siaroff 2013: 2).

Alan Siaroff vycházel především z výše zmíněného Jeana Blondela, což je možno vidět při návaznosti, jak počtu politických stran ve stranickém systému, tak kritériu síly politických stran. Ovšem zásadní kritérium je rozdíl zisku počtu míst v parlamentu mezi první a druhou a druhou a třetí politickou stranou. Na rozdíl od Giovanniho Sartoriho zde není pracováno s pojmy koaliční či vyděračský potenciál, ale Allan Siaroff určuje minimální hranici na tři procenta získaných mandátů. Díky těmto kritériím určil osm typů stranických systémů, které se dělí do tří tříd dle počtu stran.

Alan Siaroff rozlišuje mezi: dvoustranickým systémem, umírněným multipartismem, ve kterém se nachází tři až pět stran, a extrémním multipartismem s šesti a více stranami.

5.3.1 Dvoustranický systém

V tomto systému získávají dvě nejsilnější strany minimálně devadesát pět procent křesel. Je zde také pravděpodobné, že jedna z těchto stran bude mít nadpoloviční většinu křesel, čili bude schopná se sama ujmout vlády a vytvořit jednobarevnou vládu.

5.3.2 Umírněný multipartismus

V tomto systému se nachází tři až pět stran. Tato kategorie je rozdělena na čtyři podkategorie, kde je především určující rozdíl mezi první a druhou a druhou a třetí stranou v zisku mandátů. Tento rozdíl je určen v mediánu, kdy mezi první a druhou je vyšší či nižší hodnota 1,6 a medián mezi druhou a třetí je vyšší či nižší hodnota než 1,8. Dále je zde kritérium procentuálního zisku mandátů, stejně jako u Jeana Blondela, a posledním kritériem je počet stran v systému.

Jako první typ v umírněném multipartismu je systém dvou a půl strany, kde se nachází tři až čtyři strany. Dvě hlavní politické strany si rozdělují osmdesát až devadesát pět procent mandátů. Medián mezi první a druhou stranou je nižší než 1,6 a medián mezi druhou a třetí je 1,8 nebo vyšší. Je také možné, že jedna ze dvou hlavních stran bude mít většinu křesel.

Druhým typem je systém s jednou dominantní stranou. Je zde tři až pět stran, přičemž medián mezi první a druhou stranou je 1,6 a víc. V tomto systému bude mít dominantní strana většinu křesel, ovšem může nastat situace, kdy nezaujme většinu, ale i tak bude mít zásadní pozici při vyjednávání o podobě vládní koalice. Důležité je, aby tato dominantní strana byla dominantní delší dobu. Tento systém je pluralitní.

Následující je systém s dvěma hlavními stranami. Nachází se zde tři až pět stran, přičemž medián mezi první a druhou politickou stranou je nižší než 1,6 a medián mezi druhou a třetí je 1,8 či víc. Tento systém se velmi podobá systému dvou a půl strany, ovšem v tomto systému není pravděpodobné, že jedna ze dvou hlavních stran bude mít většinu křesel. Dvě hlavní strany, při sestavování vlády, budou potřebovat menší strany, přičemž je také velmi nepravděpodobné, že by se dvě hlavní strany domluvily na koalici, poněvadž jsou navzájem rivalové.

Posledním typem v umírněném multipartismu je stranický systém s rovnováhou mezi stranami. Jako u předešlého typu je zde tři až pět stran, přičemž medián mezi první a druhou stranou je méně než 1,6 a medián mezi druhou a třetí politickou stranou je menší než 1,8. Jak je možno vidět, tak relativní rozdíly jsou malé a také zde není žádný markantní rozdíl mezi první a třetí stranou. V tomto systému je také možno sestavit několik alternativ vládních koalic.

5.3.3 Extrémní multipartismus

Tento stranický systém je odlišný od předešlého umírněného multipartismu především v počtu politických stran, kde Alan Siaroff uvádí, že počet stran je minimálně šest. Následně je zde odstraněna kategorie dvou a půl strany, právě z důvodu počtu politických stran.

Systém s jednou dominantní stranou je charakteristický tím, že se v tomto systému nachází minimálně šest politických subjektů, přičemž medián mezi první a druhou stranou je 1,6 a více. Při těchto parametrech je zřejmé, že dominantní strana pravděpodobně nezaujme většinu sedadel. Čili bude při sestavování vlády potřeba i ostatních stran v systému. Ovšem dominantní strana má významné postavení při formování koalic.

Dalším systémem je systém s dvěma hlavními stranami. Jako v předešlém případě je zde více jak pět stran. Mezi první a druhou stranou je medián menší než 1,6, přičemž medián mezi druhou a třetí stranou je 1,8 a více. V tomto systému může nastat, že zisk hlasů mezi první a druhou stranou je v rozmezí padesát pět až sedmdesát pět procent, aniž by jedna ze dvou hlavních stran získala většinu křesel. Proto při sestavování koalice je potřeba, aby se k hlavní straně přidaly další dvě menší strany, pokud ovšem nenastane situace, že dvě hlavní strany se dohodnou na společném vládnutí.

Posledním typem je systém s rovnováhou mezi stranami. V tomto případě je mezi první a druhou stranou medián menší než 1,6 a medián mezi druhou a třetí stranou je menší než 1,8. Ovšem zisk mandátů první a druhé strany dohromady nesčítají více jak šedesát procent, což znamená, že kdyby chtěly dvě hlavní strany utvořit koalici, musely by do koalice zahrnout také další menší stranu z důvodu získání většiny míst. Alan Siaroff uvádí, že tento typ je nejvíce fragmentovaný (Siaroff 2000: 69-80).

Alan Siaroff při svém zkoumání a následné typologizaci shromáždil výsledky z 372 poválečných voleb z celkem čtyřiceti čtyř zemí (Siaroff 2000: 27). Přičemž všechny tyto země byly členy Rady Evropy (Siaroff 2000: 3-4).

Výpočet výsledků, zda medián mezi první a druhou stranou, následně mezi druhou a třetí stranou je vyšší či nižší než dané hodnoty 1,6 a 1,8, probíhal na konkrétních příkladech v další části této práce následovně:

Příklad:

Politický subjekt A: 18 mandátů, politický subjekt B: 13 mandátů, politický subjekt C: 6 mandátů.

$$A \div B = 1,38$$

$$B \div C = 2,16$$

Hodnota mezi první a druhou politickou stranou je menší než 1,6.

Hodnota mezi druhou a třetí politickou stranou je větší než 1,8 (autor dle vlastního zpracování).

Dále jsou v druhé části práce prostřednictvím tabulky schematicky uspořádána čtyři kritéria, která jsou důležitá pro stanovení typu stranického systému. Alan Siaroff při určení typu stranického systému vychází ze zisku procenta platných hlasů, zisku počtu mandátů v zastupitelstvu a následného převedení na procenta, která ukazují procentní obsazení politické strany v zastupitelstvu, a jako poslední kritérium je následná vládní koalice. Veškeré tyto informace jsou uspořádány v tabulce, která slouží k přehlednému zjištění typu stranického systému.

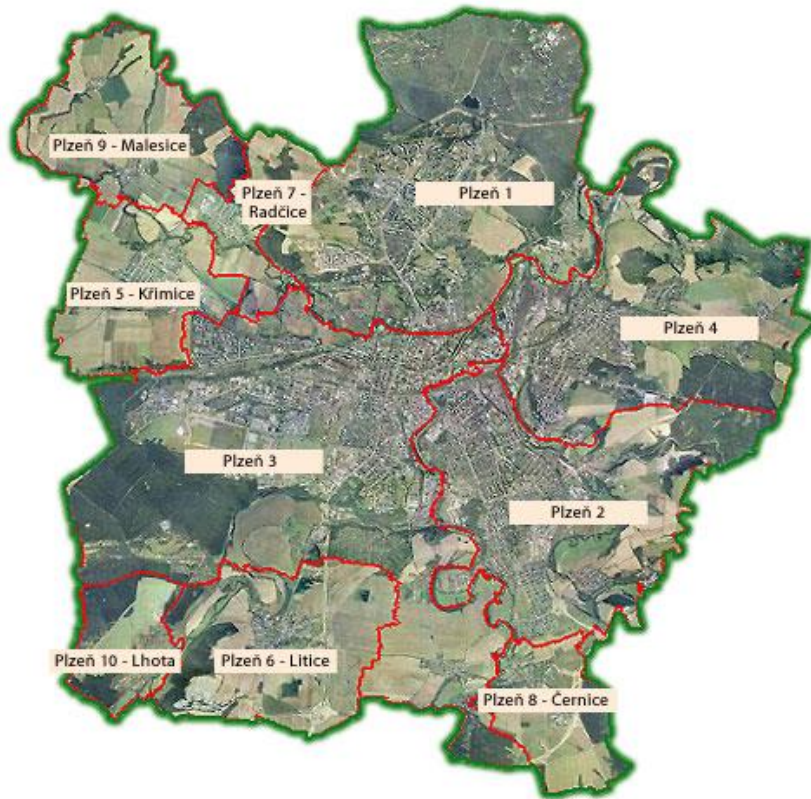
6. Stranické systémy ve statutárním městě Plzeň

Jako první stranické systémy budou zkoumány stranické systémy v Plzni. Do roku 2003 měla Plzeň osm obvodů, ovšem roku 2003 se připojily další dva obvody, a to konkrétně Plzeň 9 - Melesice a Plzeň 10 - Lhota (Pecuch 2013). Tudiž se dnes Plzeň skládá z deseti městských obvodů. Kritérium, které bylo zvoleno pro vybrání relevantních městských obvodů, je vybráno s přihlédnutím na samotnou typologii od Alana Siaroffa. V této typologii se pracuje s politickou stranou, která získává minimálně tři procenta mandátů ve voleném tělesu, v tomto případě minimálně tři procenta mandátů v zastupitelstvu. Tuto podmínku by splnily veškeré zvolené strany v městských obvodech v Plzni, tudíž by mohlo dojít k výraznému zkreslení výsledků, poněvadž členů zastupitelstva je velmi málo⁴, přičemž se v těchto stranických systémech nachází také málo politických stran, v některých případech pouze tři strany⁵. Proto byl nastaven limit, kdy bude pracováno pouze s takovými zastupitelstvy, která sčítají minimálně dvacet zastupitelů. Tudiž byla pro analýzu vybrány následující zastupitelstva: Zastupitelstvo města Plzeň, které je tvořeno sedmačtyřiceti zastupiteli, následně městské obvody Plzeň 1 a Plzeň 2, kde je zastupitelstvo tvořeno sedmadvaceti zastupiteli. Jako další městský obvod byl vybrán Plzeň 3, který byl tvořen do roku 2010 jednácticeti zastupiteli, ovšem

⁴ Plzeň 5: 11 zastupitelů, Plzeň 6: 11 zastupitelů, Plzeň 7: 9 zastupitelů, Plzeň 8: 9 zastupitelů, Plzeň 9: 9 zastupitelů a Plzeň 10: 7 zastupitelů (volební server ČSU 2017).

⁵ Plzeň 10, výsledky voleb v roce 2014.

tohoto samého roku došlo k rozšíření o dva zastupitele, čili je zde třiatřicet zastupitelů, a s tímto zvýšeným počtem bylo od volebního roku 2010 počítáno. Plzeň 4 s pětadvaceti zastupiteli je poslední městský obvod, který byl podroben analýze (Pink – Seidl – Skibová – Vojtaj 2011: 376-378).

(Pecuch 2013)

6.1 Stranické systémy v městském obvodu Plzeň 1

Tabulka 1 - výsledky voleb roku 1998 Plzeň 1

	% PLATNÝCH HLASŮ	POČET MANDÁTŮ/% OBSAZENÍ	RADNIČNÍ KOALICE
ČSSD	24,95	7/25,92	*
KDU-ČSL	6,66	2/7,40	
KSČM	13,05	4/14,81	
ODS	28,79	8/29,62	*
PVP	8,91	2/7,40	
Sdružení SZ, DEU, NK	3,75	1/3,70	
US	10,58	3/11,11	

(autor dle volebního serveru ČSÚ 2017; Region Plzeňsko 1999: 6)

V tomto stranickém systému se nachází sedm politických subjektů. Medián mezi první (ODS) a druhou politickou stranou (ČSSD) je nižší než hodnota 1,6. Medián mezi druhou a třetí politickou stranou (KSČM) je nižší než 1,8. První dvě strany nemají dohromady více jak šedesát procent získaných mandátů, ovšem dohromady mají potřebnou většinu, tudíž nepotřebují třetí politickou stranu k vytvoření koalice. Tento stranický systém se tedy řadí do kategorie extrémního multipartismu se systémem s rovnováhou mezi stranami.

Tabulka 2 - výsledky voleb roku 2002 Plzeň 1

	% PLATNÝCH HLASŮ	POČET MANDÁTŮ/% OBSAZENÍ	RADNIČNÍ KOALICE
ČSSD	20,97	6/22,22	
KDU-ČSL	7,07	2/7,40	*
Koalice US- DEU, SNK	9,48	2/7,40	*
KSČM	15,09	4/14,81	
ODS	31,80	10/37,03	*
PVP	12,63	3/11,11	*

(autor dle volebního serveru ČSÚ 2017; Blažek 2002: 10)

Stranický systém v tomto případě počítá šest politických subjektů, čili patří do kategorie extrémního multipartismu. Medián mezi první (ODS) a druhou politickou

stranou (ČSSD) je větší než hodnota 1,6 a medián mezi druhou a třetí politickou stranou (KSČM) je nižší než hodnota 1,8. Vítězná strana zde nemá většinu křesel. Jedná se tedy o stranický systém s jednou dominantní stranou v kategorii extrémního multipartismu.

Tabulka 3 - výsledky voleb roku 2006 Plzeň 1

	% PLATNÝCH HLASŮ	POČET MANDÁTŮ/% OBSAZENÍ	RADNIČNÍ KOALICE
ČSSD	21,23	6/22,22	
KSČM	12,79	4/14,81	
ODS	44,78	13/48,14	*
Plzeňská aliance	7,22	2/7,40	*
PVP	9,04	2/7,40	*

(autor dle volebního serveru ČSÚ 2017; Blažek 2006: 12)

Ve stranickém systému se nachází pět politických subjektů, tudíž se řadí do kategorie umírněného multipartismu. Medián mezi první (ODS) a druhou politickou stranou (ČSSD) je větší než hodnota 1,6 a medián mezi druhou a třetí stranou (KSČM) je nižší než hodnota 1,8. Jedná se tedy o stranický systém s jednou dominantní stranou v kategorii umírněného multipartismu.

Tabulka 4 - výsledky voleb roku 2010 Plzeň 1

	% PLATNÝCH HLASŮ	POČET MANDÁTŮ/% OBSAZENÍ	RADNIČNÍ KOALICE
ČSSD	26,32	8/29,62	*
KSČM	10,43	3/11,11	
ODS	23,96	8/29,62	*
Plzeňská aliance	7,27	2/7,40	
PVP	6,91	2/7,40	
TOP 09	13,35	4/14,81	

(autor dle volebního serveru ČSÚ 2017; Nedvěd 2010: 2)

V tomto stranickém systému se nachází šest politických subjektů. Medián mezi první stranou (ČSSD) a druhou politickou stranou (ODS) je nižší než hodnota 1,6. Medián mezi druhou a třetí politickou stranou (TOP 09) je větší než hodnota 1,8. Vítězná ani druhá strana v pořadí nemá většinu mandátů. Jedná se tedy o extrémní multipartismus se systémem s dvěma hlavními stranami.

Tabulka 5 - výsledky voleb roku 2014 Plzeň 1

	% PLATNÝCH HLASŮ	POČET MANDÁTŮ/% OBSAZENÍ	RADNIČNÍ KOALICE
ANO 2011	16,34	6/22,22	*
ČSSD	18,23	6/22,22	*
KDU-ČSL	5,17	1/3,70	*
KSČM	9,39	3/11,11	
Občané patrioti	6,73	2/7,40	*
Občané pro Lochotín	5,75	2/7,40	
ODS	8,93	3/11,11	
TOP 09	9,44	3/11,11	
Veřejné zájmy Plzně	5,11	1/3,70	

(autor dle volebního serveru ČSÚ 2017; Plzeňský deník 2014: 4)

V tomto stranickém systému se nachází devět politických subjektů. Medián mezi vítěznou stranou (ČSSD) a druhou politickou stranou (ANO 2011) je nižší než hodnota 1,6. Medián mezi druhou a třetí politickou stranou (TOP 09) je větší než hodnota 1,8. Čili základní kritéria ukazují, že se jedná o extrémní multipartismus s dvěma hlavními stranami. Ovšem další podmínkou je, že první dvě strany mají zisk v počtu mandátů od 55-75 %, což v tomto případě neplatí. Také zde neplatí podmínka spojení dalších dvou stran s vítěznou stranou nebo spojení první a druhé politické strany. Alan Siaroff uvádí, že takový případ může nastat a odkazuje na nizozemský konsociační stranický systém (Siaroff 2000: 80). Čili stále je možno tento systém zařadit do kategorie extrémního multipartismu se systémem s dvěma hlavními stranami.

Na městském obvodě Plzeň 1 převažuje kategorie extrémního multipartismu. Pouze v jednom případě se z důvodu počtu stran jedná o umírněný multipartismus. Jako nejfrekventovanější stranický systém se zde objevuje systém s dvěma hlavními stranami v kategorii extrémního multipartismu. Je možno si všimnout, že vítězná strana je vždy hlavním aktérem při vyjednávání následné koalice, tudíž nikdy nebyla vyřazena z povolebních vyjednávání.

6.2 Stranické systémy v městském obvodu Plzeň 2

Tabulka 6 - výsledky voleb roku 1998 Plzeň 2

	% PLATNÝCH HLASŮ	POČET MANDÁTŮ/% OBSAZENÍ	RADNIČNÍ KOALICE
ČSSD	24,47	7/25,92	*
KDU-ČSL	8,45	2/7,40	
KSČM	13,53	4/14,81	
ODS	35,41	9/33,33	*
PVP	5,95	2/7,40	
Sdružení SZ, DEU, NK	2,36	1/3,70	
US	8,78	2/7,40	

(autor dle volebního serveru ČSÚ 2017; Plzeňský deník 1998a: 1)

Také v tomto stranickém systému se nachází sedm politických subjektů. Čili se tento stranický systém řadí do kategorie extrémní multipartismus. Medián mezi první (ODS) a druhou stranou (ČSSD) je nižší než hodnota 1,6 a také medián mezi druhou a třetí politickou stranou (KSČM) je nižší než hodnota 1,8. Jedná se tedy o systém s rovnováhou mezi stranami v kategorii extrémního multipartismu.

Tabulka 7 - výsledky voleb roku 2002 Plzeň 2

	% PLATNÝCH HLASŮ	POČET MANDÁTŮ/% OBSAZENÍ	RADNIČNÍ KOALICE
ČSSD	22,11	6/22,22	
KDU-ČSL	9,04	2/7,40	*
Koalice US- DEU, SNK	6,25	1/3,70	*
KSČM	14,17	4/14,81	
ODS	40,31	12/44,44	*
PVP	7,23	2/7,40	*

(autor dle volebního serveru ČSÚ 2017; Blažek 2002: 10)

V tomto stranickém systému se nachází šest politických subjektů. Medián mezi první politickou stranou (ODS) a druhou stranou (ČSSD) je větší než 1,6. Vítězná strana v tomto případě nemá většinu křesel, tudíž se jedná o extrémní multipartismus s jednou dominantní stranou.

Tabulka 8 - výsledky voleb roku 2006 Plzeň 2

	% PLATNÝCH HLASŮ	POČET MANDÁTŮ/% OBSAZENÍ	RADNIČNÍ KOALICE
ČSSD	20,40	6/22,22	
KDU-ČSL	7,10	2/7,40	*
KSČM	11,63	3/11,11	
ODS	49,28	14/51,85	*
Plzeňská aliance	5,40	1/3,70	*
PVP	6,11	1/3,70	*

(autor dle volebního serveru ČSÚ 2017; Blažek 2006: 12)

Medián mezi první (ODS) a druhou politickou stranou (ČSSD) je větší než hodnota 1,6. V systému se nachází šest politických subjektů, tudíž se jedná o kategorii extrémního multipartismu a stranický systém s jednou dominantní stranou.

Tabulka 9 - výsledky voleb roku 2010 Plzeň 2

	% PLATNÝCH HLASŮ	POČET MANDÁTŮ/% OBSAZENÍ	RADNIČNÍ KOALICE
ČSSD	23,08	7/25,92	
KDU-ČSL	6,44	2/7,40	
KSČM	9,85	3/11,11	
ODS	34,49	10/37,03	*
PVP	5,04	1/3,70	*
TOP 09	12,81	4/14,81	*

(autor dle volebního serveru ČSÚ 2017; Nedvěd 2010: 2)

Medián mezi první (ODS) a druhou politickou stranou (ČSSD) je nižší než hodnota 1,6 a medián mezi druhou a třetí politickou stranou (TOP 09) je nižší než hodnota 1,8. V systému se nachází šest politických subjektů, tudíž se jedná o kategorii extrémního multipartismu se systémem s rovnováhou mezi stranami.

Tabulka 10 - výsledky voleb roku 2014 Plzeň 2

	% PLATNÝCH HLASŮ	POČET MANDÁTŮ/% OBSAZENÍ	RADNIČNÍ KOALICE
ANO 2011	16,93	6/22,22	
ČSSD	14,99	5/18,51	*
KDU-ČSL	6,63	2/7,40	*
KSČM	8,17	2/7,40	
ODS	24,76	9/33,33	*
Společně za Plzeň ⁶	5,46	1/3,70	
TOP 09	8,21	2/7,40	*

(autor dle volebního serveru ČSÚ 2017; Veselá 2014: 3)

V tomto stranickém systému se nachází sedm politických subjektů. Medián mezi první politickou stranou (ODS) a druhou stranou (ANO 2011) je nižší než hodnota 1,6. Medián mezi druhou a třetí politickou stranou (ČSSD) je nižší než hodnota 1,8. První dvě strany dohromady nemají více jak šedesát procent, tudíž musí zahrnout další politické strany při sestavování koalice. Čili se jedná o stranický systém s rovnováhou mezi stranami v kategorii extrémního multipartismu.

V Plzni 2 je možno označit jako nejfrekventovanější stranický systém extrémní multipartismus s rovnováhou mezi stranami. V tomto městském obvodu se stabilně nachází šest či sedm politických subjektů, tudíž zde není žádná značná odchylka, která by ovlivnila kategorii stranického systému. Ve zkoumaném období se vždy z největšího volebního zisku mohla těšit politická strana ODS, která byla pokaždé v radniční koalici.

⁶ Sdružení SZ, Piráti, Plzeňská aliance, Změna

6.3 Stranické systémy v městském obvodu Plzeň 3

Tabulka 11 - výsledky voleb roku 1998 Plzeň 3

	% PLATNÝCH HLASŮ	POČET MANDÁTŮ/% OBSAZENÍ	RADNIČNÍ KOALICE
ČSSD	23,26	7/22,58	*
KDU-ČSL	7,43	2/6,45	
KSČM	12,17	4/12,90	
ODA	3,00	1/3,22	
ODS	33,23	11/35,48	*
PVP	7,87	2/6,45	
Sdružení SZ, DEU, NK	3,64	1/3,22	
US	8,99	3/9,67	

(autor dle volebního serveru ČSÚ 2017; Plzeňský deník 1998b: 11)

Osmdesát politických subjektů se nachází v tomto stranickém systému. Medián mezi první (ODS) a druhou politickou stranou (ČSSD) je nižší než stanovená hodnota 1,6 a také medián mezi druhou a třetí stranou (KSČM) je nižší než hodnota 1,8. Tudíž se jedná, jako v předešlých případech v městských obvodech o extrémní multipartismus s rovnováhou mezi stranami

Tabulka 12 - výsledky voleb roku 2002 Plzeň 3

	% PLATNÝCH HLASŮ	POČET MANDÁTŮ/% OBSAZENÍ	RADNIČNÍ KOALICE
ČSSD	18,99	7/22,58	
KDU-ČSL	7,28	2/6,45	*
Koalice US- DEU, SNK	7,74	2/6,45	*
KSČM	12,70	4/12,90	
ODS	38,68	14/45,16	*
PVP	7,90	2/6,45	

(autor dle volebního serveru ČSÚ 2017; Blažek 2002: 10)

Tento stranický systém se řadí do extrémního multipartismu s jednou dominantní stranou, poněvadž medián mezi první (ODS) a druhou politickou stranou (ČSSD) je větší než 1,6 a dominantní strana zde nezískala většinu křesel. Nachází se zde šest politických stran.

Tabulka 13 - výsledky voleb roku 2006 Plzeň 3

	% PLATNÝCH HLASŮ	POČET MANDÁTŮ/% OBSAZENÍ	RADNIČNÍ KOALICE
ČSSD	19,94	6/19,35	
KDU-ČSL	6,39	2/6,45	
KSČM	12,59	4/12,90	
ODS	45,09	15/48,38	*
Plzeňská aliance	8,42	2/6,45	*
PVP	7,45	2/6,45	

(autor dle volebního serveru ČSÚ 2017; Mladá fronta Dnes 2006: 4)

Také v tom případě se jedná o extrémní multipartismus, poněvadž se zde nachází šest politických subjektů. Medián mezi první (ODS) a druhou politickou stranou (ČSSD) je větší než 1,6. Medián mezi druhou a třetí stranou (KSČM) je nižší než hodnota 1,8. Dominantní strana zde nezaujmula většinu křesel, tudíž potřebuje další politický subjekt k vytvoření radniční koalice. Jedná se tedy o systém s jednou dominantní stranou v kategorii extrémního multipartismu.

Tabulka 14 - výsledky voleb roku 2010 Plzeň 3

	% PLATNÝCH HLASŮ	POČET MANDÁTŮ/% OBSAZENÍ	RADNIČNÍ KOALICE
ČSSD	25,24	10/30,30	*
KSČM	10,65	4/12,12	
ODS	27,04	10/30,30	*
Plzeňská aliance	5,03	1/3,03	
PVP	6,38	2/6,06	
TOP 09	15,25	6/18,18	

(autor dle volebního serveru ČSÚ 2017; Nedvěd 2010: 2)

V tomto systému je medián mezi první politickou stranou (ODS) a druhou politickou stranou (ČSSD) nižší než hodnota 1,6. Medián mezi druhou a třetí politickou stranou (TOP 09) je také nižší než hodnota 1,8. Jedná se tedy o stranický systém s rovnováhou mezi stranami v kategorii extrémního multipartismu, poněvadž se v tomto systému nachází šest politických subjektů.

Tabulka 15 - výsledky voleb roku 2014 Plzeň 3

	% PLATNÝCH HLASŮ	POČET MANDÁTŮ/% OBSAZENÍ	RADNIČNÍ KOALICE
ANO 2011	14,22	6/18,18	*
ČSSD	14,78	6/18,18	*
Jiří Strobach - naš starosta	15,06	6/18,18	
KDU-ČSL	5,10	2/6,06	*
KSČM	8,47	3/9,09	
Občané patrioti	7,37	3/9,09	*
ODS	9,35	3/9,09	*
TOP 09	9,87	4/12,12	*

(autor dle volebního serveru ČSÚ 2017; Nedvěd 2014: 2)

V tomto městském obvodu se nachází osm politických stran, tudíž se jedná o extrémní multipartismus. Medián mezi první (Jiří Strobach – náš starosta) a druhou politickou stranou (ČSSD) je nižší než 1,6 a medián mezi druhou a třetí stranou je nižší než 1,8. První dvě strany nemají společně více jak šedesát procent obsazení v zastupitelstvu. Následný vznik koalice je velmi fragmentovaný a odpovídá tedy systému s rovnováhou mezi stranami v kategorii extrémního multipartismu.

V Plzni 3 je nejčastěji vyskytující se stranický systém extrémní multipartismus s rovnováhou mezi stranami. V tomto městském obvodu se nachází nejčastěji šest politických subjektů, přičemž v roce 1998 a 2014 je počet politických aktérů osm. Nejpočetnější radniční koalice je v roce 2014, kdy je v koalici šest politických stran.

6.4 Stranické systémy v městském obvodu Plzeň 4

Tabulka 16 - výsledky voleb roku 1998 Plzeň 4

	% PLATNÝCH HLASŮ	POČET MANDÁTŮ/% OBSAZENÍ	RADNIČNÍ KOALICE
ČSSD	24,49	6/24	*
KDU-ČSL	8,53	2/8	
KSČM	12,80	3/12	
ODS	33,69	9/36	*
PVP	6,23	2/8	
US	11,21	3/12	

(autor dle volebního serveru ČSÚ 2017; Plzeňský deník 1998c: 13)

V tomto městském obvodu se ve stranickém systému nachází šest politických subjektů. Medián mezi první (ODS) a druhou stranou (ČSSD) je nižší než hodnota 1,6. Ovšem hodnota mezi druhou a třetí politickou stranou (KSČM) je větší než hodnota 1,8. Přičemž dohromady mají první dvě politické strany zisk mandátů 60 %. Tudíž tento stranický systém splňuje podmínky pro systém s dvěma hlavními stranami v kategorii extrémního multipartismu.

Tabulka 17 - výsledky voleb roku 2002 Plzeň 4

	% PLATNÝCH HLASŮ	POČET MANDÁTŮ/% OBSAZENÍ	RADNIČNÍ KOALICE
ČSSD	21,54	5/20	
KDU-ČSL	8,61	2/8	*
Koalice US-DEU, SNK	7,03	2/8	*
KSČM	14,22	4/16	
ODS	37,62	10/40	*
PVP	10,49	2/8	*

(autor dle volebního serveru ČSÚ 2017; Blažek 2002: 10)

V systému se nachází šest subjektů, přičemž medián mezi první (ODS) a druhou politickou stranou (ČSSD) je větší než hodnota 1,6. Tudíž se jedná o extrémní multipartismus se systémem s jednou dominantní stranou.

Tabulka 18 - výsledky voleb roku 2006 Plzeň 4

	% PLATNÝCH HLASŮ	POČET MANDÁTŮ/% OBSAZENÍ	RADNIČNÍ KOALICE
ČSSD	21,66	6/24	
KDU-ČSL	6,00	1/4	*
KSČM	11,66	3/12	
ODS	46,14	12/48	*
Plzeňská aliance	5,42	1/4	
PVP	9,02	2/8	*

(autor dle volebního serveru ČSÚ 2017; Blažek 2006: 12)

Medián mezi první politickou stranou (ODS) a druhou politickou stranou (ČSSD) je větší než hodnota 1,6. V systému se nachází šest politických subjektů a vítězná strana nezaujmula většinu křesel v zastupitelstvu. Jedná se tedy o stranický systém s jednou dominantní stranou v kategorii extrémního multipartismu.

Tabulka 19 - výsledky voleb roku 2010 Plzeň 4

	% PLATNÝCH HLASŮ	POČET MANDÁTŮ/% OBSAZENÍ	RADNIČNÍ KOALICE
ČSSD	26,33	7/28	*
KDU-ČSL	5,73	1/4	
KSČM	10,57	3/12	
ODS	26,89	7/28	*
Plzeňská aliance	6,88	1/4	
PVP	7,15	2/8	
TOP 09	14,11	4/16	

(autor dle volebního serveru ČSÚ 2017; Nedvěd 2010: 2)

V tomto systému se nachází sedm politických subjektů, čili se jedná o extrémní multipartismus. Medián mezi první (ODS) a druhou politickou stranou (ČSSD) je nižší než hodnota 1,6 a medián mezi druhou a třetí politickou stranou (TOP 09) je nižší než hodnota 1,8. Jedná se tedy o extrémní multipartismus s rovnováhou mezi stranami.

Tabulka 20 - výsledky voleb roku 2014 Plzeň 4

	% PLATNÝCH HLASŮ	POČET MANDÁTŮ/% OBSAZENÍ	RADNIČNÍ KOALICE
ANO 2011	16,49	5/20	
ČSSD	20,36	7/28	*
KSČM	9,59	3/12	
Občané patrioti	8,02	2/8	*
ODS	13,47	4/16	*
Společně za Plzeň	5,16	1/4	
TOP 09	9,2	3/12	*

(autor dle volebního serveru ČSÚ 2017; Veselá 2014: 3)

Medián mezi první stranou (ČSSD) a druhou politickou stranou (ANO 2011) je nižší než 1,6. Medián mezi druhou a třetí politickou stranou (ODS) je také nižší než 1,8. V systému je sedm politických stran. První dvě strany dohromady nemají více jak šedesát procent obsazení v zastupitelstvu. Jedná se tedy o systém s rovnováhou mezi stranami v extrémním multipartismu.

V tomto městském obvodu se nejčastěji vyskytovaly dva typy stranických systémů, a to extrémní multipartismus s jednou dominantní stranou a extrémní multipartismus s rovnováhou mezi stranami. Počet politických subjektů, kteří působili ve stranickém systému, se změnil až v roce 2010, kdy z šesti politických stran se počet zvýšil na sedm politických stran. Následné radniční koalice zde byly proměnlivé, ovšem vždy v koalici působila politická strana ODS, která až do posledního volebního období, vždy vyšla z voleb jako strana vítězná.

6.5 Stranické systémy v Plzni – městské zastupitelstvo

Tabulka 21 - výsledky voleb roku 1998 městské zastupitelstvo

	% PLATNÝCH HLASŮ	POČET MANDÁTŮ/ OBSAZENÍ	RADNIČNÍ KOALICE
ČSSD	24,36	11/23,40	*
KDU-ČSL	7,46	4/8,51	
KSČM	12,47	6/12,76	
ODS	31,66	15/31,91	*
PVP	7,19	3/6,38	
US-DEU ⁷	8,73	4/8,51	

(autor dle volebního serveru ČSÚ 2017; ČTK 2010a)

Medián mezi první stranou (ODS) a druhou stranou (ČSSD) je nižší než 1,6, přičemž rozdíl mezi druhou stranou a třetí stranou (KSČM) je větší než 1,8. V systému je šest stran a je zde také patrné, že ani jedna strana nemá většinu křesel, přičemž první dvě strany mají zisk více jak pětadesát procent obsazení v zastupitelstvu. Nastala zde situace, kdy se dvě hlavní strany domluvily na společném vládnutí. Díky těmto kritériím můžeme tento stranický systém označit za extrémní multipartismus s dvěma hlavními stranami.

Tabulka 22 - výsledky voleb roku 2002 městské zastupitelstvo

	% PLATNÝCH HLASŮ	POČET MANDÁTŮ/ OBSAZENÍ	RADNIČNÍ KOALICE
ČSSD	20,59	10/21,27	
KDU-ČSL	7,43	3/6,38	*
Koalice US-DEU, SNK	6,05	3/6,38	*
KSČM	13	7/14,89	
ODS	37,89	20/42,55	*
PVP	9,34	4/8,51	*

(autor dle volebního serveru ČSÚ 2017; Balík 2008: 186)

Výsledek mezi první stranou (ODS) a druhou stranou (ČSSD) je větší než 1,6, zatímco mezi třetí (KSČM) a druhou stranou je výsledek nižší než 1,8. V tomto systému

⁷ V tomto roce byl název strany pouze Unie svobody. Roku 2001 došlo ke sloučení se stranou Demokratická unie, ovšem zdroj volby.cz pracují s označením US-DEU i před tímto rokem (ČTK 2001).

se nachází šest stran, čili systém bude v kategorii extrémního multipartismu. Při bližší specifikaci stranického systému dopomohou dvě kritéria, dominantní strana nezískala většinu křesel a při formování koalice jí dopomáhají ostatní strany. Dominantní strana má ovšem hlavní postavení při tvoření radniční koalice. Díky těmto kritériím je možno určit, že se jedná o systém s jednou dominantní stranou v extrémním multipartismu.

Tabulka 23 - výsledky voleb roku 2006 městské zastupitelstvo

	% PLATNÝCH HLASŮ	POČET MANDÁTŮ/% OBSAZENÍ	RADNIČNÍ KOALICE
ČSSD	20,28	10/21,27	
KDU-ČSL	6,35	3/6,38	*
KSČM	12,48	6/12,76	
ODS	45,23	22/46,80	*
PVP	7,98	3/6,38	*
Plzeňská aliance ⁸	7,58	3/6,38	

(autor dle volebního serveru ČSÚ 2017; Balík 2008: 187)

V tomto volebním období získala vítězná strana (ODS) dvaadvacet mandátů, zatímco politická strana, která zaujmula druhou pozici (ČSSD) měla zisk deset mandátů. Rozdíl tedy mezi první a druhou stranou je větší než 1,6. V pořadí třetí strana, se ziskem šesti mandátů se stala KSČM, načež výsledek mezi třetí a druhou stranou je nižší než 1,8. První strana obsadila v zastupitelstvu 46,80 % mandátů, což ovšem není většina křesel. Vítězná strana (ODS), tudíž potřebuje k sestavení radniční koalice další politické subjekty. V tomto stranickém systému se nachází šest subjektů, čili tento stranický systém je dle typologie Alana Siaroffa, extrémní multipartismus s jednou dominantní stranou.

⁸ Sdružení SNK ED, SD-SN, SOS, SZ, US-DEU, NK.

Tabulka 24 - výsledky voleb roku 2010 městské zastupitelstvo

	% PLATNÝCH HLASŮ	POČET MANDÁTŮ/% OBSAZENÍ	RADNIČNÍ KOALICE
ČSSD	23,81	14/29,78	*
KSČM	9,70	5/10,63	
Občané.cz	9,67	5/10,63	
ODS	24,77	14/29,78	*
PVP	5,04	2/4,25	
TOP 09	12,30	7/14,89	

(autor dle volebního serveru ČSÚ 2017; Blažek 2010: 10)

Výsledky voleb v tomto roce dopadly zajímavě z důvodu stejného obsazení mandátů v zastupitelstvu, jak první, tak druhé politické strany. Jako vítězná strana je označena ODS, z důvodu většího zisku platných hlasů. Z tabulky je možno vidět, že mezi vítěznou a druhou stranou (ČSSD) je rozdíl nižší než 1,6, zatímco mezi třetí (TOP 09) a druhou stranou je větší než 1,8. Radniční koalici sestavily dvě nejsilnější strany, které dohromady zaujaly více jak pětadesát procent mandátů v zastupitelstvu. Jedná se tedy o stranický systém extrémního multipartismu se systémem s dvěma hlavními stranami.

Tabulka 25 - výsledky voleb roku 2014 městské zastupitelstvo

	% PLATNÝCH HLASŮ	POČET MANDÁTŮ/% OBSAZENÍ	RADNIČNÍ KOALICE
ANO 2011	17,89	10/21,27	
ČSSD	16,44	10/21,27	*
KDU-ČSL	5,67	3/6,38	*
KSČM	8,47	5/10,63	
Občané patrioti	7,31	4/8,51	*
ODS	17,55	10/21,27	*
TOP 09	9,04	5/10,63	

(autor dle volebního serveru ČSÚ 2017; ČTK 2014)

V těchto volbách získaly první tři strany (ANO 2011, ODS a ČSSD) shodný počet mandátů, a tedy je potřeba určit pořadí politických stran dle zisku platných hlasů v procentech. Tudíž rozdíl mezi první (ANO 2011) a druhou politickou stranou (ODS) je nižší než 1,6. Přičemž medián mezi třetí (ČSSD) a druhou politickou stranou je také nižší než hodnota 1,8. První dvě strany nezískaly dohromady šedesát a více procent v obsazení

zastupitelstva, tudíž je nutností zahrnutí další politické strany do radniční koalice. V tomto stranickém systému se nachází sedm politických stran, čili se jedná o extrémní multipartismus. S přihlédnutím na další kritéria je možno určit, že se jedná o systém s rovnováhou mezi stranami. Je zde také splněná podmínka, že se jedná o velmi fragmentovaný typ, není zde tendence k bipolaritě.

Na úrovni městského zastupitelstva nelze jednoznačně určit nejfrekventovanější stranický systém. V tomto voleném tělesu je možno zaznamenat trend či snahu o udržení stability stejného počtu politických aktérů v rámci zastupitelstva, který sčítá šest politických aktérů. Pouze v posledním volebním období se počet zvýšil na sedm, což je způsobeno aktivitou nového významného politického subjektu a to hnutím ANO 2011, které se také stalo aktérem vítězným.

6.6 Shrnutí výsledků v Plzni

Analýza, která proběhla na pětadvaceti volebních aktech, dopomohla kategorizovat stranické systémy v zastupitelstvech, jak na úrovni zastupitelstev měst, tak na nižší úrovni zastupitelstev městských obvodů. Pro přehlednější sumarizaci výsledků jsou níže popsány nejčastější stranické systémy na úrovni městských zastupitelstev a následně na zastupitelstvech městských obvodů. Je také poukázáno na podobnosti či odchylky jak stranických systémů, tak vzniklých koalic mezi těmito dvěma úrovněmi.

Na úrovni městských zastupitelstev není možné určit převažující stranický systém. Ve dvou případech se jedná o extrémní multipartismus s dvěma hlavními stranami⁹, dva případy odpovídají extrémnímu multipartismu s jednou dominantní stranou¹⁰ a jeden případ se řadí do kategorie extrémního multipartismu se systémem s rovnováhou mezi stranami¹¹. Tyto výsledky odpovídají také následně vzniklým radničním koalicím, kdy v roce 1998 a 2010 koalici utvořily dvě politické strany (ČSSD a ODS). V roce 2002 a 2006 byla hlavním aktérem, který určoval následnou radniční koalici, politická strana (ODS), která do koalice zahrнула více menších stran. Posledním případem bylo zvolené zastupitelstvo v roce 2014. Vítězná strana (ANO 2011) vyhrála volby, ovšem nedosáhla patřičného výsledků, aby se stala hlavním aktérem, který by byl nepostradatelný při vyjednávání budoucí radniční koalice. Tudíž se naskytl možnost pro ostatní politické subjekty, aby sestavily radniční koalici bez vítězné strany. Nachází se zde také největší počet politických subjektů ze všech předešlých případů, konkrétně sedm.

⁹ 1998, 2010

¹⁰ 2002, 2006

¹¹ 2014

Na úrovni městských obvodů je možno určit nejfrekventovanější stranický systém tj. extrémní multipartismus se systémem s rovnováhou mezi stranami¹². Přičemž nejméně vyskytující se výsledek byl umírněný multipartismus s jednou dominantní stranou¹³. Z výsledků analýzy je možno poukázat na tendenci k tomu, aby byly volební výsledky obdobné na úrovni městských obvodů jako na úrovni městských zastupitelstev. V osmi případech¹⁴ z dvaceti nastala situace, kdy stranický systém na úrovni městských obvodů nekopíruje stranický systém v městském zastupitelstvu. Tento jev je možno vysvětlit tak, že v daném stranickém systému v městském obvodu se voličské hlasy rozptýlily mezi více politických aktérů, tudíž nastala situace, kdy se pohyboval ve stranickém systému odlišný počet politických subjektů. Což mělo vliv na následný výpočet mediánu mezi konkrétními politickými stranami. V jednom případě došlo k redukci politických stran z kategorie extrémního multipartismu na úrovni městského zastupitelstva do kategorie umírněného multipartismu na úrovni městského obvodu¹⁵.

Formát stranických systémů při sestavování koalic v zastupitelstvu na úrovni městských obvodů ve většině případů neodpovídá koalicím na úrovni městských zastupitelstev. Pouze v roce 1998 všechny zkoumané městské obvody mají stejnou koalici jako v městském zastupitelstvu (ČSSD a ODS). Lze ovšem konstatovat, že ve většině případů, kdy byly koalice na úrovni městských obvodů odlišné než koalice na úrovni městského zastupitelstva, koaliční strany z městského zastupitelstva byly součástí koalic v městských obvodech. Ovšem v městských obvodech hrálo roli mnoho aspektů, proč vzniká odlišná koalice. Například bylo zapotřebí přizvat další politickou stranu do koalice, aby mohla vzniknout většina v zastupitelstvu nebo skutečnost, kdy v některých obvodech buď konkrétní strana nekandidovala anebo se nedostala do zastupitelstva.

7. Stranické systémy ve statutárním městě Ostrava

Ostrava je třetím největším městem České republiky, přičemž je také třetím nejlidnatějším městem. Ostrava je statutárním městem, které se dělí na třicet městských obvodů. Nejlidnatějším městským obvodem je Ostrava-Jih a největším městským obvodem je Slezská Ostrava (Ostrava-Jih 2017; Slezská Ostrava 2017). K analýze městských obvodů a následnému určení typu stranických systémů byly vybrány následující městské obvody: Ostrava-Jih, který má čtyřicet pět zastupitelů, Poruba, která sčítá zastupitelstvo s čtyřiceti pěti mandáty, Moravská Ostrava a Přívoz, kde je pětatřicet volených členů zastupitelstva, Slezská Ostrava, která má také pětatřicet

¹² 1998: M. O. – 1, 2, 3; 2010: M. O. – 2, 3, 4; 2014: M. O. – 2, 3, 4

¹³ 2006: M. O. - 1

¹⁴ 1998: M. O. – 1, 2, 3; 2006: M. O. – 1; 2010: M. O. – 2, 3, 4; 2014: M. O. - 1

¹⁵ 2006: M. O. -1

členů v zastupitelstvu, a jako poslední městský obvod byl vybrán Radvanice a Bartovice s jednadvaceti členy v zastupitelstvu. Analyzováno bude také městské zastupitelstvo s pětadesáti zastupiteli. Jak už bylo zmíněno u statutárního města Plzeň, tak z důvodu použití typologie od Alana Siaroffa, byly i zde vybrány pouze takové městské obvody, které mají minimálně dvacet zastupitelů. A to především z toho důvodu, aby nedošlo ke zkreslení typu stranického systému díky výsledkům v nižších městských obvodech. V časovém úseku, kdy probíhala analýza v rámci této práce, nebyl ani v jednom obvodě změněn počet zastupitelů ve vybraných městských obvodech (Pink – Seidl – Skibová – Vojtaj 2011: 376-378).

(Ostrava – oficiální portál 2017b)

7.1 Stranické systémy v městském obvodu Ostrava-Jih

Tabulka 26 - výsledky voleb roku 1998 Ostrava-Jih

	% PLATNÝCH HLASŮ	POČET MANDÁTŮ/% OBSAZENÍ	RADNIČNÍ KOALICE
ČSSD	32,24	14/31,11	*
KDU-ČSL	6,61	3/6,66	*
KSČM	16,85	8/17,77	
ODS	29,62	13/28,88	*
US	6,40	3/6,66	*

(autor dle volebního serveru ČSÚ 2017; Zjavková 2017)

Medián mezi první stranou (ČSSD) a druhou politickou stranou (ODS) je nižší než hodnota 1,6. Medián mezi druhou stranou a třetí stranou (KDU-ČSL) je nižší než 1,8. V tomto stranickém systému se nachází pět politických subjektů, tudíž se jedná o kategorii umírněného multipartismu se systémem s rovnováhou mezi stranami.

Tabulka 27 - výsledky voleb roku 2002 Ostrava-Jih

	% PLATNÝCH HLASŮ	POČET MANDÁTŮ/% OBSAZENÍ	RADNIČNÍ KOALICE
ČSSD	27,06	14/31,11	*
KDU-ČSL	5,83	3/6,66	*
KSČM	23,46	12/26,66	*
ODS	30,61	16/35,55	

(autor dle volebního serveru ČSÚ 2017; Král 2006: 6)

Medián mezi první (ODS) a druhou politickou stranou (ČSSD) je nižší než hodnota 1,6. Medián mezi druhou a třetí stranou (KSČM) je nižší než hodnota 1,8. V systému jsou čtyři politické strany, tudíž se jedná o umírněný multipartismus se systémem s rovnováhou mezi stranami.

Tabulka 28 - výsledky voleb roku 2006 Ostrava-Jih

	% PLATNÝCH HLASŮ	POČET MANDÁTŮ/% OBSAZENÍ	RADNIČNÍ KOALICE
ČSSD	33,64	17/37,77	*
KSČM	17,41	9/20	
ODS	36,80	19/42,22	*

(autor dle volebního serveru ČSÚ 2017; Moravskoslezský deník 2006: 6)

V tomto městském obvodu zvítězila ODS a druhou stranou se stala ČSSD. Medián mezi první a druhou stranou je nižší než 1,6. A medián mezi druhou a třetí politickou stranou (KSČM) je větší než 1,8. V tomto systému jsou pouze tři strany, ovšem ani jedna strana nemá většinu křesel v zastupitelstvu. Tento systém je možno označit za stranický systém s dvěma hlavními stranami v umírněném multipartismu.

Tabulka 29 - výsledky voleb roku 2010 Ostrava-Jih

	% PLATNÝCH HLASŮ	POČET MANDÁTŮ/% OBSAZENÍ	RADNIČNÍ KOALICE
ČSSD	42,32	23/51,11	*
KSČM	15,13	8/17,77	
ODS	19,22	10/22,22	*
TOP 09	8,80	4/8,88	

(autor dle volebního serveru ČSÚ 2017; Pleva – Chlebounová 2010)

Tento stranický systém spadá do kategorie umírněného multipartismu a systému s jednou dominantní stranou. V tomto případě je mezi první (ČSSD) a druhou stranou (ODS) medián větší než 1,6. Dominantní strana v tomto případě obsadila většinu křesel v zastupitelstvu. Medián mezi druhou a třetí politickou stranou (KSČM) je nižší než hodnota 1,8.

Tabulka 30 - výsledky voleb roku 2014 Ostrava-Jih

	% PLATNÝCH HLASŮ	POČET MANDÁTŮ/% OBSAZENÍ	RADNIČNÍ KOALICE
ANO 2011	21,59	12/26,66	*
ČSSD	19,14	11/24,44	*
KDU-ČSL	5,63	3/6,66	*
KSČM	14,50	8/17,77	
ODS	6,16	3/6,66	
Ostravak	15,52	8/17,77	

(autor dle volebního serveru ČSÚ 2017; Gembíková 2015)

V tomto stranickém systému se nachází šest stran, přičemž vítězná strana se stalo Hnutí ANO 2011. V pořadí druhá strana je ČSSD a třetí pozici obsadil politický subjekt Ostravak. Medián mezi první a druhou stranou je nižší než 1,6 a medián mezi druhou a třetí stranou je nižší než hodnota 1,8. První dvě strany dohromady nemají více jak šedesát procent obsazení mandátu, tudíž potřebují třetí stranu pro sestavení koalice. Jedná se tedy o kategorii extrémní multipartismus se stranickým systémem s rovnováhou mezi stranami.

V městském obvodu Ostrava-Jih je převažující kategorie umírněný multipartismus. V roce 2014 se poprvé objevuje kategorie extrémního multipartismu, poněvadž se do systému dostalo šest politických subjektů. Typy stranických systémů jsou ovšem proměnlivé. Pouze v letech 1998 a 2002 je možno nalézt stejný typ stranického systému. Ve čtyřech případech z pěti byla vítězná politická strana součástí koalice.

7.2 Stranické systémy v městském obvodu Ostrava-Poruba

Tabulka 31 - výsledky voleb roku 1998 Ostrava-Poruba

	% PLATNÝCH HLASŮ	POČET MANDÁTŮ/% OBSAZENÍ	RADNIČNÍ KOALICE
ČSSD	29,22	13/28,88	*
KDU-ČSL	7,45	3/6,66	
KSČM	20,21	9/20	
ODS	29,60	13/28,88	*
US	5,45	2/4,44	

(autor dle volebního serveru ČSÚ 2017; Balcar 2002a: 14)

Medián mezi první politickou stranou (ODS) a druhou stranou (ČSSD) je nižší než hodnota 1,6 a medián mezi druhou a třetí politickou stranou (KSČM) je nižší než hodnota 1,8. V tomto systému se nachází pět politických subjektů. Jedná se tedy o stranický systém s rovnováhou mezi stranami v kategorii umírněného multipartismu.

Tabulka 32 - výsledky voleb roku 2002 Ostrava-Poruba

	% PLATNÝCH HLASŮ	POČET MANDÁTŮ/% OBSAZENÍ	RADNIČNÍ KOALICE
ČSSD	30,04	15/33,33	*
KDU-ČSL	6,32	3/6,66	
KSČM	21,27	10/22,22	
ODS	29,63	15/33,33	*
Sdružení nezávislých	5,58	2/4,44	

(autor dle volebního serveru ČSÚ 2017; Moravskoslezský deník 2002: 10)

V tomto stranickém systému je medián mezi první (ČSSD) a druhou politickou stranou (ODS) nižší než hodnota 1,6 a také medián mezi druhou a třetí stranou (KSČM) je nižší než hodnota 1,6. V tomto stranickém systému se nachází pět politických subjektů. Jedná se tedy o systém s rovnováhou mezi stranami v kategorii umírněného multipartismu.

Tabulka 33 - výsledky voleb roku 2006 Ostrava-Poruba

	% PLATNÝCH HLASŮ	POČET MANDÁTŮ/% OBSAZENÍ	RADNIČNÍ KOALICE
ČSSD	30,24	15/33,33	*
KDU-ČSL	5,09	2/4,44	
KSČM	17,90	8/17,77	
ODS	36,81	18/40	*
SZ	5,33	2/4,44	

(autor dle volebního serveru ČSÚ 2017; Moravskoslezský deník 2006: 6)

V tomto stranickém systému je medián mezi první stranou (ODS) a druhou politickou stranou (ČSSD) nižší než hodnota 1,6. Přičemž medián mezi druhou a třetí politickou stranou (KSČM) je větší než hodnota 1,8. V systému se nachází pět politických

stran. Jedná se tedy o stranický systém s dvěma hlavními stranami v kategorii umírněného multipartismu.

Tabulka 34 - výsledky voleb roku 2010 Ostrava-Poruba

	% PLATNÝCH HLASŮ	POČET MANDÁTŮ/% OBSAZENÍ	RADNIČNÍ KOALICE
ČSSD	36,68	21/46,66	*
KSČM	14,80	8/17,77	
ODS	20,08	11/24,44	*
TOP 09	9,98	5/11,11	

(autor dle volebního serveru ČSÚ 2017; Pleva – Chlebounová 2010)

V tomto systému je mezi první (ČSSD) a druhou stranou (ODS) medián větší než hodnota 1,6. Zatímco mezi druhým subjektem a třetím (KSČM) je hodnota nižší než 1,8. Vítězná strana má v tomto případě silnou vyjednávací pozici při tvorbě radniční koalice. V systému jsou čtyři politické strany, tudíž se jedná o stranický systém s jednou dominantní stranou v systému umírněném multipartismu.

Tabulka 35 - výsledky voleb roku 2014 Ostrava-Poruba

	% PLATNÝCH HLASŮ	POČET MANDÁTŮ/% OBSAZENÍ	RADNIČNÍ KOALICE
ANO 2011	19,92	11/24,44	*
ČSSD	21,03	12/26,66	*
KDU-ČSL	5,84	3/6,66	*
KSČM	13,79	7/15,55	
ODS	6,35	3/6,66	
Ostravak	16,48	9/20	

(autor dle volebního serveru ČSÚ 2017; Gembíková 2015)

V tomto případě je medián mezi první politickou stranou (ČSSD) a druhou politickou stranou (ANO 2011) nižší než daná hodnota 1,6 a také medián mezi druhou a třetí stranou (Ostravak) je nižší než hodnota 1,8. Jedná se tedy o stranický systém s rovnováhou mezi stranami v kategorii extrémního multipartismu.

Stejně jako ve shrnutí předešlého městského obvodu je možno konstatovat, že nejčastější kategorií je umírněný multipartismus a pouze v roce 2014 se jedná o extrémní

multipartismus. Stranické systémy jsou i v tomto případě nestálé. V radniční koalici jsou nejčastěji dvě strany, přičemž v roce 2014 se koalice utvořila ze tří stran.

7.3 Stranické systémy v městském obvodu Moravská Ostrava a Přívoz

Tabulka 36 - výsledky voleb roku 1998 Moravská Ostrava a Přívoz

	% PLATNÝCH HLASŮ	POČET MANDÁTŮ/% OBSAZENÍ	RADNIČNÍ KOALICE
ČSSD	24,78	9/25,71	
KDU-ČSL	6,19	2/5,71	*
KSČM	15,78	6/17,14	
ODS	38,15	13/37,14	*
US	6,46	2/5,71	*

(autor dle volebního serveru ČSÚ 2017; Právo 2002b: 12)

V tomto systému se nachází pět politických subjektů. Medián mezi první stranou (ODS) a druhou politickou stranou (ČSSD) je nižší než hodnota 1,6 a medián mezi druhou a třetí stranou (KSČM) je nižší než hodnota 1,8. Tudíž se jedná o kategorii umírněného multipartismu se systémem s rovnováhou mezi stranami.

Tabulka 37 - výsledky voleb roku 2002 Moravská Ostrava a Přívoz

	% PLATNÝCH HLASŮ	POČET MANDÁTŮ/% OBSAZENÍ	RADNIČNÍ KOALICE
ČSSD	22,22	9/25,71	
KDU-ČSL	5,99	2/5,71	*
KSČM	19,45	8/22,85	
ODS	36,42	14/40	*
US-DEU	6,81	2/5,71	*

(autor dle volebního serveru ČSÚ 2017; Balcar 2002c: 10)

Tento stranický systém spadá do kategorie umírněného multipartismu, poněvadž se zde nachází pět politických stran. Vítěznou stranou se zde stala strana ODS, druhou stranou ČSSD a v pořadí třetí strana, která získala nejvíce hlasů je KSČM. Medián mezi první a druhou stranou je nižší než hodnota 1,6 a také medián mezi druhou a třetí stranou je nižší než hodnota 1,8. Tudíž se jedná o systém s rovnováhou mezi stranami v kategorii umírněný multipartismus.

Tabulka 38 - výsledky voleb roku 2006 Moravská Ostrava a Přívoz

	% PLATNÝCH HLASŮ	POČET MANDÁTŮ/% OBSAZENÍ	RADNIČNÍ KOALICE
ČSSD	24,64	9/25,71	*
KSČM	14,67	5/14,28	
ODS	44,18	17/48,57	*
SNK Evropští demokraté	5,19	2/5,71	
SZ	5,99	2/5,71	

(autor dle volebního serveru ČSÚ 2017; Moravskoslezský deník 2006: 6)

Medián mezi první politickou stranou (ODS) a druhou politickou stranou (ČSSD) je větší než daná hodnota 1,6 a medián mezi druhou a třetí politickou stranou (KSČM) je 1,8. V tomto stranickém systému se nachází pět politických subjektů. Jedná se tedy o kategorii umírněného multipartismu se systémem s jednou dominantní stranou.

Tabulka 39 - výsledky voleb roku 2010 Moravská Ostrava a Přívoz

	% PLATNÝCH HLASŮ	POČET MANDÁTŮ/% OBSAZENÍ	RADNIČNÍ KOALICE
ČSSD	24,55	9/25,71	*
KSČM	13,03	5/14,28	
ODS	21,10	8/22,85	
Ostravak	25,31	10/28,57	*
TOP 09	8,51	3/8,57	

(autor dle volebního serveru ČSÚ 2017; Pleva – Chlebounová 2010)

Výsledky voleb v roce 2010 v tomto městském obvodu stanovily, že mezi první (Ostravak) a druhou stranou (ČSSD) je hodnota nižší než 1,6. Následující hodnota, mezi druhou a třetí politickou stranou (ODS) je také nižší než 1,8. V tomto systému se nachází pět politických subjektů, tudíž se jedná o stranický systém s rovnováhou mezi stranami v kategorii umírněného multipartismu.

Tabulka 40 - výsledky voleb roku 2014 Moravská Ostrava a Přívoz

	% PLATNÝCH HLASŮ	POČET MANDÁTŮ/% OBSAZENÍ	RADNIČNÍ KOALICE
ANO 2011	19,10	9/25,71	
ČSSD	13,77	6/17,14	*
KSČM	12,12	6/17,14	*
ODS	8,35	4/11,42	
Ostravak	21,36	10/28,57	*

(autor dle volebního serveru ČSÚ 2017; Gembíková 2015)

V tomto případě se jedná o systém s rovnováhou mezi stranami. Ovšem výsledky voleb zařídili, že se v systému nachází pět politických stran. Tudíž popisovaný stranický systém spadá do kategorie umírněného multipartismu se stranickým systémem s rovnováhou mezi stranami.

Nejčastějším typem se v tomto městském obvodu stal stranický systém s rovnováhou mezi stranami v kategorii umírněného multipartismu. Pouze v roce 2006 se jedná o systém s jednou dominantní stranou, ovšem také v kategorii umírněného multipartismu. V každém systému se nachází pět politických stran, takže je možno vysledovat určitou tendenci k stabilitě stranických systémů.

7.4 Stranické systémy v městském obvodu Slezská Ostrava

Tabulka 41 - výsledky voleb roku 1998 Slezská Ostrava

	% PLATNÝCH HLASŮ	POČET MANDÁTŮ/% OBSAZENÍ	RADNIČNÍ KOALICE
ČSSD	20,79	7/20	*
KDU-ČSL	9,45	3/8,57	*
Koalice ODA, US	5,15	2/5,71	
KSČM	24,72	9/25,71	
ODS	28,56	10/28,57	*
Sdružení VPM, NK	5,33	2/5,71	

(autor dle volebního serveru ČSÚ 2017; Právo 2002a: 19)

V tomto stranickém systému je medián mezi první politickou stranou (ODS) a druhou stranou (KSČM) nižší než 1,6. Medián mezi druhou a třetí stranou (ČSSD) je nižší

než hodnota 1,8. Jedná se tedy o stranický systém s rovnováhou mezi stranami v kategorii extrémního multipartismu, poněvadž se zde nachází šest politických subjektů.

Tabulka 42 - výsledky voleb roku 2002 Slezská Ostrava

	% PLATNÝCH HLASŮ	POČET MANDÁTŮ/% OBSAZENÍ	RADNIČNÍ KOALICE
ČSSD	25,02	10/28,57	*
KDU-ČSL	9,65	3/8,57	
KSČM	23,94	9/25,71	
ODS	27,14	11/31,42	*
Sdružení nezávislých	7,17	2/5,71	

(autor dle volebního serveru ČSÚ 2017; Právo 2002a: 19)

Medián mezi první (ODS) a druhou politickou stranou (ČSSD) je nižší než hodnota 1,6. Také mezi druhou a třetí stranou (KSČM) je medián nižší než hodnota 1,8. V tomto systému se nachází pět politických subjektů, tudíž tento stranický systém je možno zařadit do kategorie umírněného multipartismu se systémem s rovnováhou mezi stranami.

Tabulka 43 - výsledky voleb roku 2006 Slezská Ostrava

	% PLATNÝCH HLASŮ	POČET MANDÁTŮ/% OBSAZENÍ	RADNIČNÍ KOALICE
ČSSD	30,95	12/34,28	*
KDU-ČSL	7,05	2/5,71	
KSČM	18,17	7/20	
ODS	36,45	14/40	*

(autor dle volebního serveru ČSÚ 2017; Klíma 2008)

Medián mezi první (ODS) a druhou stranou (ČSSD) je nižší než 1,6. Přičemž také medián mezi druhou a třetí politickou stranou (KSČM) je nižší než hodnota 1,8. Z důvodu působení čtyř aktérů v systému je tento stranický systém možno označit jako umírněný multipartismus s rovnováhou mezi stranami. Ovšem Alan Siaroff uvádí, že v tomto systému není markantní rozdíl mezi první a třetí stranou v zisku mandátu. V tomto případě je zřetelný rozdíl, a proto je potřeba si tento typ stranického systému potvrdit v dalším kritériu, které zahrnuje skutečnost, že je možno sestavit několik možných

alternativ vládních koalic. V tomto případě tomu tak opravdu je, tudíž je tento stranický systém možno označit za umírněný multipartismus s rovnováhou mezi stranami.

Tabulka 44 - výsledky voleb roku 2010 Slezská Ostrava

	% PLATNÝCH HLASŮ	POČET MANDÁTŮ/% OBSAZENÍ	RADNIČNÍ KOALICE
ČSSD	35,37	13/37,14	*
KDU-ČSL	5,16	2/5,71	*
KSČM	17,57	6/17,14	
ODS	21,03	8/22,85	*
TOP 09	11,81	4/11,42	
VV	5,94	2/5,71	

(autor dle volebního serveru ČSÚ 2017; Pleva – Chlebounová 2010)

V tomto stranickém systému se nachází šest politických stran. Čili typ stranického systému spadá do extrémního multipartismu. Medián mezi první (ČSSD) a druhou politickou stranou (ODS) je větší než hodnota 1,6. A medián mezi druhou a třetí politickou stranou (KSČM) je nižší než hodnota 1,8. Vítězná strana v tomto případě nezaujmula většinu křesel v zastupitelstvu, čili se jedná o systém s jednou dominantní stranou.

Tabulka 45 - výsledky voleb roku 2014 Slezská Ostrava

	% PLATNÝCH HLASŮ	POČET MANDÁTŮ/% OBSAZENÍ	RADNIČNÍ KOALICE
ANO 2011	18,86	7/20	
ČSSD	19,23	7/20	*
KDU-ČSL	6,19	2/5,71	
KSČM	12,43	5/14,28	*
Nezávislí	5,29	2/5,71	*
ODS	10,45	4/11,42	
Ostravak	15,23	6/17,14	*
TOP 09	5,96	2/5,71	

(autor dle volebního serveru ČSÚ 2017; Gembíková 2015)

V tomto případě se celkový počet mandátů rozdělil mezi osm politických stran. Medián mezi vítěznou politickou stranou (ČSSD) a v pořadí druhou stranou (ANO 2011)

je nižší než hodnota 1,6. Také medián mezi druhou a třetí politickou stranou (Ostravak) je nižší než hodnota 1,8. První dvě strany zde dohromady nemají šedesát procent získaných mandátů. Tudíž se v tomto případě jedná o extrémní multipartismus se systémem s rovnováhou mezi stranami.

Nejčastější kategorií stranických systémů je v tomto městském obvodu extrémní multipartismus. V letech 2002 a 2006 se jedná o umírněný multipartismus. Nejširší koalice vznikla v roce 2014, kdy koalici utvořili čtyři politické subjekty. Vítězná strana byla součástí každé radniční koalice. Nejvyšší počet stran v stranickém systému nastal v roce 2014, kdy bylo v systému osm politických subjektů.

7.5 Stranické systémy v městském obvodu Radvanice a Bartovice

Tabulka 46 - výsledky voleb roku 1998 Radvanice a Bartovice

	% PLATNÝCH HLASŮ	POČET MANDÁTŮ/% OBSAZENÍ	RADNIČNÍ KOALICE
ČSSD	19,28	4/19,04	
DEU	7,11	2/9,52	
KDU-ČSL	6,82	1/4,76	*
KSČM	14,84	3/14,28	
ODS	23,55	5/23,80	*
Sdruž. nezáv. kand. - míst. celkem	25,26	5/23,80	*
Strana za životní jistoty	3,15	1/4,76	*

(autor dle volebního serveru ČSÚ 2017; Krkošková 2017)

V tomto stranickém systému se nachází sedm politických subjektů. Jedná se tedy o kategorii extrémního multipartismu. Medián mezi prvním politickým subjektem (Sdruž. nezáv. kand. - míst. celkem) a druhou politickou stranou (ODS) je nižší než hodnota 1,6 a medián mezi druhou stranou a třetí stranou (ČSSD) je také nižší než hodnota 1,8. Jedná se tedy o stranický systém s rovnováhou mezi stranami v kategorii extrémního multipartismu.

Tabulka 47 - výsledky voleb roku 2002 Radvanice a Bartovice

	% PLATNÝCH HLASŮ	POČET MANDÁTŮ/% OBSAZENÍ	RADNIČNÍ KOALICE
ČSSD	27,07	6/28,57	*
Koalice KDU- ČSL, US-DEU	14,40	3/14,28	*
KSČM	17,69	3/14,28	*
ODS	22,86	5/23,80	
Sdružení nezávislých	17,95	4/19,04	*

(autor dle volebního serveru ČSÚ 2017; Krkošková 2017)

Medián mezi první stranou (ČSSD) a druhou politickou stranou (ODS) je nižší než hodnota 1,6. Medián mezi druhým a třetím politickým subjektem (Sdružení nezávislých) je nižší než daná hodnota 1,8. V tomto stranickém systému se nachází pět politických subjektů, čili se jedná o kategorii umírněného multipartismu. Stranický systém je v tomto případě systém s rovnováhou mezi stranami.

Tabulka 48 - výsledky voleb roku 2006 Radvanice a Bartovice

	% PLATNÝCH HLASŮ	POČET MANDÁTŮ/% OBSAZENÍ	RADNIČNÍ KOALICE
ČSSD	35,69	8/38,09	*
KDU-ČSL	9,54	2/9,52	*
KSČM	14,53	3/14,28	*
ODS	29,93	6/28,57	
SNK Evropští demokraté	10,97	2/9,52	*

(autor dle volebního serveru ČSÚ 2017; Moravskoslezský deník 2006: 6)

V tomto stranickém systému je medián mezi první politickou stranou (ČSSD) a druhou politickou stranou (ODS) nižší než hodnota 1,6. Medián mezi druhou a třetí politickou stranou (KSČM) je větší než hodnota 1,8. Nachází se zde pět politických subjektů, tudíž se jedná o umírněný multipartismus se systémem s dvěma hlavními stranami.

Tabulka 49 - výsledky voleb roku 2010 Radvanice a Bartovice

	% PLATNÝCH HLASŮ	POČET MANDÁTŮ/% OBSAZENÍ	RADNIČNÍ KOALICE
ČSSD	31,19	8/38,09	*
KSČM	14,69	3/14,28	
"STAROSTOVÉ A NEZÁVISLÍ"	10,98	2/9,52	*
ODS	17,09	4/19,04	*
TOP 09	7,53	1/4,76	
VV	7,91	2/9,52	
KDU-ČSL	6,15	1/4,76	

(autor dle volebního serveru ČSÚ 2017; Sedláčková 2010: 1)

V tomto stranickém systému se nachází sedm politických subjektů. Tudíž se jedná o kategorii extrémního multipartismu. Medián mezi první stranou (ČSSD) a druhou politickou stranou (ODS) je větší než hodnota 1,6. Přičemž medián mezi druhou a třetí stranou (KSČM) je nižší než hodnota 1,8. Jedná se tedy o stranický systém s jednou dominantní stranou v kategorii extrémního multipartismu. Strana zde také nezaujala většinu křesel v zastupitelstvu, tudíž jsou splněny veškerá kritéria pro tento stranický systém.

Tabulka 50 - výsledky voleb roku 2014 Radvanice a Bartovice

	% PLATNÝCH HLASŮ	POČET MANDÁTŮ/% OBSAZENÍ	RADNIČNÍ KOALICE
ČSSD	10,01	2/9,52	
KDU-ČSL	5,96	1/4,76	
KSČM	10,23	2/9,52	
ODS	7,54	1/4,76	
Ostravak	9,65	2/9,52	*
SNK Radvanice a Bartovice	44,20	11/52,38	*
Starostové a nezávislí	9,08	2/9,52	*

(autor dle volebního serveru ČSÚ 2017; RaB Noviny 2014)

Medián mezi první politickou stranou (SNK Radvanice a Bartovice) a v pořadí druhou politickou stranou (KSČM) je větší než hodnota 1,6. Zatímco medián mezi druhou a třetí politickou stranou (ČSSD) je nižší než hodnota 1,8. V tomto stranickém systému se nachází sedm politických subjektů. Jedná se tedy o stranický systém s jednou dominantní stranou v kategorii extrémního multipartismu.

V městském obvodu Radvanice a Bartovice se v každém roce proměnil stranický systém. Co se týká kategorií, tak nejčastější je extrémní multipartismus, přičemž nejvíce politických subjektů se nachází ve stranickém systému v roce 1998, 2010 a 2014, konkrétně sedm. Vítězná strana byla vždy v následující koalici, přičemž v roce 2014 politická strana SNK Radvanice a Bartovice zde získala nejvíce procent platných hlasů, 44,20 %.

7.6 Stranické systémy v Ostravě – městské zastupitelstvo

Tabulka 51 - výsledky voleb roku 1998 městské zastupitelstvo

	% PLATNÝCH HLASŮ	POČET MANDÁTŮ/% OBSAZENÍ	RADNIČNÍ KOALICE
ČSSD	27,07	15/27,27	*
KDU-ČSL	7,49	4/7,27	*
KSČM	16,81	9/16,36	
ODS	33,57	19/34,54	*
US-DEU	4,76	3/5,45	*

(autor dle volebního serveru ČSÚ 2017; Právo 1998: 2)

Hodnota mezi první (ODS) a druhou politickou stranou (ČSSD) je nižší než 1,6 a výsledek mezi druhou a třetí politickou stranou (KSČM) je taktéž nižší než hodnota 1,8. V systému se nachází pět subjektů. Tento systém může velmi připomínat extrémní multipartismus s rovnováhou mezi stranami, nicméně v tomto případě je podstatná jedna rozlišující podmínky. V extrémním multipartismu se systémem s rovnováhou mezi stranami je kritérium minimálně šesti stran. Tudíž se v tomto případě jedná o umírněný multipartismus se systémem s rovnováhou mezi stranami, kde se dle Alana Siaroffa nachází čtyři až pět stran.

Tabulka 52 - výsledky voleb roku 2002 městské zastupitelstvo

	% PLATNÝCH HLASŮ	POČET MANDÁTŮ/% OBSAZENÍ	RADNIČNÍ KOALICE
ČSSD	25,73	16/29,09	*
KDU-ČSL	7,11	4/7,27	*
KSČM	20,59	12/21,81	*
ODS	31,70	20/36,36	
SNK ED	5,62	3/5,45	*

(autor dle volebního serveru ČSÚ 2017; Balcar 2002b: 2)

V tomto stranickém systému se nachází pět stran. Medián mezi první (ODS) a druhou stranou (ČSSD) je nižší než 1,6. V případě mezi druhou a třetí politickou stranou (KSČM) je medián k hodnotě 1,8 také nižší. Je zde možno vidět několik alternativ k sestavení radniční koalice. Zde se jedná o stranický systém s rovnováhou mezi stranami v umírněném multipartismu.

Tabulka 53 - výsledky voleb roku 2006 městské zastupitelstvo

	% PLATNÝCH HLASŮ	POČET MANDÁTŮ/% OBSAZENÍ	RADNIČNÍ KOALICE
ČSSD	27,60	18/32,72	*
KDU-ČSL	5,72	3/5,45	
KSČM	16,59	10/18,18	
ODS	37,71	24/43,63	*

(autor dle volebního serveru ČSÚ 2017; Král 2006: 6)

Stranický systém, který vzešel z výsledků voleb roku 2006, se dle dané typologie řadí do umírněného multipartismu s dvěma hlavními stranami. Jsou zde splněny veškeré podmínky, které se v tomto typu stranického systému nachází. Medián mezi první politickou stranou (ODS) a druhou politickou stranou (ČSSD) je nižší než 1,6. Přičemž medián mezi druhou a třetí stranou (KSČM) je 1,8 a více. Ani jedna hlavní strana nemá většinu křesel v zastupitelstvu. Nicméně Alan Siaroff u tohoto typu uvádí, že je nepravděpodobné, že se dvě hlavní strany domluví na společné vládní koalici z důvodu hodnotových a ideových odlišností. Ovšem uvádí výjimku, a to parlamentní volby

v Rakousku roku 1990 (Siaroff 2000: 79)¹⁶. V neposlední řadě je také splněno kritérium počtu čtyř politických stran.

Tabulka 54 - výsledky voleb roku 2010 městské zastupitelstvo

	% PLATNÝCH HLASŮ	POČET MANDÁTŮ/% OBSAZENÍ	RADNIČNÍ KOALICE
ČSSD	32,12	21/38,18	*
KSČM	12,73	8/14,54	
ODS	18,48	12/21,81	*
Ostravak	15,97	10/18,18	
TOP 09	6,51	4/7,27	

(autor dle volebního serveru ČSÚ 2017; ČT 24 2010)

V tomto stranickém systému se nachází pět politických subjektů. Medián mezi první (ČSSD) a druhou politickou stranou (ODS) je vyšší než hodnota 1,6, zatímco mezi druhou a třetí politickou stranou (Ostravak) je medián nižší než hodnota 1,8. Dominantní strana zde sice nemá většinu mandátů, ale v tomto stranickém systému je hlavním aktérem, který formuje koalici. Takovým případem se stala vláda vedena Socialistickou stranou ve Francii v roce 1997 (Siaroff 2000: 78)¹⁷. Vítězná strana je v tomto stranickém systému už delší dobu, čili jí můžeme označit jako dominantní vzhledem k této typologii. Tento stranický systém tedy spadá do kategorie umírněného multipartismu a systém s jednou dominantní stranou.

Tabulka 55 - výsledky voleb roku 2014 městské zastupitelstvo

	% PLATNÝCH HLASŮ	POČET MANDÁTŮ/% OBSAZENÍ	RADNIČNÍ KOALICE
ANO 2011	21,34	15/27,27	*
ČSSD	16,21	12/21,81	*
KDU-ČSL	6,18	4/7,27	*
KSČM	13,42	10/18,18	
ODS	5,78	4/7,27	
Ostravak	13,75	10/18,18	

(autor dle volebního serveru ČSÚ 2017; ČSSD Ostrava 2015)

¹⁶ Tato výjimka platí také v roce 2006: M. O. – Ostrava Jih, Poruba.

¹⁷ Stejná situace nastala v roce 2006: M. O. – Moravská Ostrava a Přívoz.

Mezi vítěznou stranou (ANO 2011) a druhou stranou (ČSSD) je medián nižší než 1,6. Medián mezi druhou a třetí politickou stranou (Ostravak) je taktéž nižší než 1,8. První dvě strany dohromady nemají více jak šedesát procent obsazení v zastupitelstvu, čili do radniční koalice musí zahrnout také třetí stranu. V tomto systému se nachází šest politických subjektů, čili se jedná o stranický systém extrémního multipartismu s rovnováhou mezi stranami.

V městském zastupitelstvu se pouze v letech 1998 a 2002 opakuje typ a kategorie stranického systému¹⁸. Následující stranické systémy jsou vždy odlišné. Až na rok 2002 byla vítězná strana součástí radniční koalice.

7.7 Shrnutí výsledků v Ostravě

V následující části je věnována pozornost deskriptivní analýze stranických systémů v rámci městského zastupitelstva a stranických systémů v konkrétních městských obvodech v Ostravě. Je zde také kladen důraz na poukázání podobnosti či rozdílnosti stranických systémů v městských obvodech k stranickým systémům na úrovni městského zastupitelstva. Popsány jsou také tendence k podobnosti vytvoření koalice na radnicích, které budou vycházet také z obou úrovní, městských obvodů a městského zastupitelstva. Analyzováno bylo třicet stranických systémů, které vzešly z pravidelných volebních aktů na komunální úrovni v Ostravě.

Na úrovni městského zastupitelstva jsou stranické systémy do značné míry proměnlivé. Ve dvou případech¹⁹ z pěti se typ stranického systému neliší. Jedná se o stranický systém s rovnováhou mezi stranami v umírněného multipartismu. Ve zbývajících třech případech se typ stranického systému proměnil. V roce 2006 se jedná o umírněný multipartismus s dvěma hlavními stranami, v roce 2010 umírněný multipartismus s jednou dominantní stranou a v posledním zkoumaném volebním roce 2014 jde o extrémní multipartismus s rovnováhou mezi stranami. Je vhodné poukázat na kategorie umírněného a extrémního multipartismu. Formát stranického systému, který vzešel z jednotlivých voleb, je, co se týče počtu relevantních stran, stabilní. Nejčastějším počtem politických stran v systému je pět²⁰, přičemž v jednom případě²¹ jsou v systému pouze čtyři politické strany. Pouze v posledním zkoumaném volebním roce²² se počet politických stran v stranickém systému zvýšil na šest. Toto zvýšení počtu stran a zařazení stranického systému do kategorie extrémního multipartismu je možno přisoudit novému

¹⁸ Umírněný multipartismus s rovnováhou mezi stranami.

¹⁹ 1998, 2002

²⁰ 1998, 2002, 2010

²¹ 2006

²² 2014

politickému uskupení ANO 2011, které se stalo silným relevantním aktérem v českém politickém prostředí. Povolební radniční koalice, až na jeden případ²³, odpovídají výsledkům voleb a vítězná strana byla zahrnuta do koaličního vyjednávání, čemuž také odpovídají výsledné kategorie stranických systémů dle aplikované typologie.

Nejčastějším typem stranického systému na úrovni městských obvodů je systém s rovnováhou mezi stranami v kategorii umírněného multipartismu²⁴. Typy stranických systémů ve většině případů odpovídají typům stranických systémů na úrovni městského zastupitelstva²⁵. V roce 1998 je odchylka od městského zastupitelstva v městské části Slezská Ostrava a Radvanice a Bartovice. V roce 2002 nedošlo ani u jednoho zkoumaného městského obvodu k odchylce, tudíž veškeré stranické systémy odpovídají typu stranického systému v městském zastupitelstvu. Roku 2006 na úrovni městského zastupitelstva je typ stranického systému s dvěma hlavními stranami v kategorii umírněného multipartismu. Na úrovni městských obvodů pouze v Slezské Ostravě a Moravské Ostravě a Přívoze je typ stranického systému odlišný. V roce 2010 došlo k nejnižší podobnosti typu stranických systémů. Pouze v Ostravě-Jih a Ostravě-Poruba se objevuje systém s jednou dominantní stranou v kategorii umírněného multipartismu, stejně jako tomu je v městském zastupitelstvu. V roce 2014 se na městském zastupitelstvu objevuje kategorie extrémní multipartismus se systémem s rovnováhou mezi stranami. Paralelně je možno vysledovat, že ve dvou městských obvodech dochází k odchylce, a to v Moravské Ostravě a Přívoze a v Radvanicích a Bartovicích.

V rámci následně vzniklých koalic, které vznikaly na úrovni městských obvodů, je možné vysledovat trend, že většina radničních koalic neodpovídá koalicím v městském zastupitelstvu. Tendence k vytvoření stejné radniční koalice byla největší u městských obvodů v roce 2006, kdy až na městskou část Radvanice a Bartovice vzešla stejná koalice jako v městském zastupitelstvu. Naopak trend rozdílnosti v rámci vytvoření radničních koalic je největší v letech 1998 a 2002, kdy pouze v jednom městském obvodě v každém roce²⁶ byla koalice stejná jako na úrovni městského zastupitelstva. V ostatních městských obvodech byla radniční koalice rozdílná. Přestože je zde trend vzniku odlišných koalic, je možné poukázat na fakt, kdy koaliční strany v rámci městského zastupitelstva vystupují v drtivé většině v rámci radničních koalic také na úrovni městských obvodů. Pouze

²³ 2002

²⁴ 1998: M. O. – Ostrava-Jih, Poruba, Moravská Ostrava a Přívoz; 2002: M. O. – Ostrava-Jih, Poruba, Moravská Ostrava a Přívoz, Slezská Ostrava, Radvanice a Bartovice; 2006: M. O. – Slezská Ostrava; 2010: M. O. – Moravská Ostrava a Přívoz; 2014: M. O. – Moravská Ostrava a Přívoz.

²⁵ Konkrétně v šestnácti případech.

²⁶ 1998: M. O. – Ostrava-Jih; 2002: M. O. – Radvanice a Bartovice.

v jednom případě ani jedna koaliční strana v rámci městského zastupitelstva nebyla součástí radniční koalice na úrovni městského obvodu²⁷.

8. Stranické systémy ve statutárním městě Brno

Posledním statutárním městem, které bylo podrobené analýze pro určení typu stranických systémů, se stala jihomoravská metropole Brno. Brno je druhé největší a druhé nejlidnatější město v České republice. Počet obyvatel je zde ke dni 13. 12. 2015 dle Českého statistického úřadu 377 028 tisíc. Brno je statutárním městem, kdy aktuální podobu členění městských částí získalo v roce 1990. Je rozděleno do devěťadvaceti městských částí, přičemž rozlohou největší městskou částí je Brno-Bystřec a nejmenší Brno-Útěchov. Co se týká počtu obyvatel, tak nejlidnatější městskou částí je Brno-střed a nejméně obydlenou částí je Brno-Ořešín (ČSÚ 2015). Pro analýzu stranických systémů byla vybrány následující zastupitelstva: zastupitelstvo města, které je tvořeno pětapadesáti zastupiteli, dále zastupitelstva městských částí, a to konkrétně Brno-střed s pětácti zastupiteli, Brno-sever, kde je v zastupitelstvu pětáct zastupitelů, Brno-Královo Pole, kde je třicet zastupitelů, a jako poslední Brno-Líšeň, které má devěťadvacet zastupitelů. V předchozích dvou statutárních městech, Ostravě a Plzni, bylo dáno kritérium pro vybrání městských obvodů minimálně dvacet zastupitelů. V případě vybrání městských částí v Brně bylo nutné kritérium upravit, ovšem s důrazem na to, aby nedošlo ke zhoršení validity zjištěných výsledků a následnému zkreslení určení stranických systémů. Hlavním kritériem se stal, jako v předchozích statutárních městech, počet zastupitelů v dané městské části. Ovšem bylo nutné zvýšit hranici minimálního počtu zastupitelů z dvaceti na třicet. A to z toho důvodu, že předchozí hranici minimálně dvacet zastupitelů splňuje většina městských částí v Brně²⁸. Následující kritérium se stalo počet obyvatel v dané městské části. Byly vybrány tedy výše zmíněné čtyři městské části, které jsou nejlidnatějšími. Díky tomuto kritériu se do analyzovaných městských částí zařadila také městská část Brno-Líšeň, která má sice devěťadvacet zastupitelů, ovšem je čtvrtou nejlidnatější částí v Brně. Kritérium počtu obyvatel je relevantnější než vymezení katastrálního území, kdy by byly vybrány největší městské části, a to především díky tomu, že pro tuto analýzu jsou podstatné volební výsledky, které jsou zprostředkovány díky odevzdaným volebním hlasům od voličů, čili od lidí, kteří disponují aktivním volebním právem. Díky většímu počtu obyvatel jsou zpracované volební výsledky pro tuto práci relevantnější a nedochází k potencionálnímu zkreslení výsledků.

²⁷ 2014: M. O. – Radvanice a Bartovice.

²⁸ Patnáct z devěťadvaceti.

(Brno 2017)

8.1 Stranické systémy v městské části Brno-střed

Tabulka 56 - výsledky voleb roku 1998 Brno-střed

	% PLATNÝCH HLASŮ	POČET MANDÁTŮ/% OBSAZENÍ	RADNIČNÍ KOALICE
ČSSD	20,60	9/20	
KDU-ČSL	13,99	6/13,33	*
KSČM	9,06	4/8,88	
ODA	3,64	2/4,44	
ODS	31,71	15/33,33	*
US	11,48	5/11,11	*

(autor dle volebního serveru ČSÚ 2017)

V tomto stranickém systému je medián mezi první stranou (ODS) a druhou stranou (ČSSD) větší než hodnota 1,6. Medián mezi druhou stranou a třetí politickou stranou (KDU-ČSL) je nižší než hodnota 1,8. V systému se nachází šest politických

subjektů. Dle daných kritérií se tedy jedná o systém s jednou dominantní stranou v extrémním multipartismu.

V tomto roce a městské části se mi nepodařilo dohledat zdroj radniční koalice. Regionální deníky se ke konci devadesátých let teprve formovaly a po telefonické konzultaci s paní Mgr. Janou Plechovou, která plní v městské části Brno-střed vedoucí funkci na odboru právním a organizačním, jsem dostal negativní odpověď, kdy mi bylo sděleno, že k takovým informacím nemám právo. Tudíž jsem vycházel z koalice, která se vytvořila na městské radnici téhož roku.

Tabulka 57 - výsledky voleb roku 2002 Brno-střed

	% PLATNÝCH HLASŮ	POČET MANDÁTŮ/% OBSAZENÍ	RADNIČNÍ KOALICE
ČSSD	16,42	8/17,77	*
KDU-ČSL	13,67	7/15,55	*
KSČM	11,27	6/13,33	
ODS	31,60	16/35,55	*
SZ	7,95	4/8,88	
US-DEU	8,08	4/8,88	

(autor dle volebního serveru ČSÚ 2017; Brno-Střed 2017)

Medián mezi první stranou (ODS) a druhou politickou stranou (ČSSD) je větší než hodnota 1,6. Medián mezi druhou politickou stranou a třetí stranou (KDU-ČSL) je nižší než hodnota 1,8. V tomto stranickém systému se nachází šest politických subjektů. Jedná se tedy o extrémní multipartismus se stranickým systémem s jednou dominantní stranou.

Tabulka 58 - výsledky voleb roku 2006 Brno-střed

	% PLATNÝCH HLASŮ	POČET MANDÁTŮ/% OBSAZENÍ	RADNIČNÍ KOALICE
ČSSD	20,02	10/22,22	*
KDU-ČSL	10,57	5/11,11	
KSČM	7,77	3/6,66	
ODS	37,47	19/42,22	*
SZ	17,44	8/17,77	

(autor dle volebního serveru ČSÚ 2017; Jeřábek 2010)

V tomto stranickém systému se nachází pět politických subjektů. Medián mezi první stranou (ODS) a druhou stranou (ČSSD) je větší než hodnota 1,6. Medián mezi druhou a třetí politickou stranou (SZ) je nižší než hodnota 1,8. Jedná se tedy o systém s jednou dominantní stranou v kategorii umírněného multipartismu.

Tabulka 59 - výsledky voleb roku 2010 Brno-střed

	% PLATNÝCH HLASŮ	POČET MANDÁTŮ/% OBSAZENÍ	RADNIČNÍ KOALICE
ČSSD	25,26	13/28,88	*
KDU-ČSL	9,43	4/8,88	
KSČM	7,67	3/6,66	
ODS	25,83	13/28,88	*
SZ	8,75	4/8,88	
TOP 09	16,83	8/17,77	

(autor dle volebního serveru ČSÚ 2017; Jeřábek 2010)

Medián mezi první stranou (ODS) a druhou politickou stranou (ČSSD) je nižší než daná hodnota 1,6 a taktéž medián mezi druhou stranou a třetí stranou (TOP 09) je nižší než hodnota 1,8. Nachází se zde šest politických subjektů, tudíž se jedná o stranický systém s rovnováhou mezi stranami v kategorii extrémního multipartismu.

Tabulka 60 - výsledky voleb roku 2014 Brno-střed

	% PLATNÝCH HLASŮ	POČET MANDÁTŮ/% OBSAZENÍ	RADNIČNÍ KOALICE
"Žít Brno"	17,52	9/20	*
ANO 2011	16,73	8/17,77	*
ČSSD	12,45	6/13,33	
KDU-ČSL	10,10	5/11,11	*
KSČM	5,32	2/4,44	
ODS	13,15	7/15,55	
SZ	9,73	5/11,11	*
TOP 09	7,23	3/6,66	

(autor dle volebního serveru ČSÚ 2017; Šklubalová 2014)

Medián mezi první politickou stranou ("Žít Brno") a druhou politickou stranou (ANO 2011) je nižší než hodnota 1,6. Medián mezi druhou a třetí politickou stranou

(ODS) je také nižší než daná hodnota 1,8. V tomto stranickém systému se nachází osm politických subjektů, tudíž se jedná o stranický systém s rovnováhou mezi stranami v kategorii extrémního multipartismu.

V této městské části formát stranického systému vykazuje tendenci směřování ke kategorii extrémního multipartismu. Ovšem nelze zde nalézt nejfrekventovanější typ a kategorii stranického systému. Ve dvou případech se jedná o extrémní multipartismus s jednou dominantní stranou, v jednom případě o umírněný multipartismus s jednou dominantní stranou a zbylé dva stranické systémy se řadí do extrémního multipartismu s rovnováhou mezi stranami.

8.2 Stranické systémy v městské části Brno-sever

Tabulka 61 - výsledky voleb roku 1998 Brno-sever

	% PLATNÝCH HLASŮ	POČET MANDÁTŮ/% OBSAZENÍ	RADNIČNÍ KOALICE
ČSSD	23,94	8/22,85	*
KDU-ČSL	14,12	5/14,28	
KSČM	11,79	4/11,42	
ODS	30,13	11/31,42	*
US	9,96	3/8,57	*

(autor dle volebního serveru ČSÚ 2017; Bejčková 2017)

Medián mezi první politickou stranou (ODS) a druhou stranou (ČSSD) je nižší než hodnota 1,6 a medián mezi druhou politickou stranou a třetí stranou (KDU-ČSL) je nižší než 1,8. V tomto systému se nachází pět politických subjektů, tudíž se jedná o kategorii umírněného multipartismu se systémem s rovnováhou mezi stranami.

Tabulka 62 - výsledky voleb roku 2002 Brno-sever

	% PLATNÝCH HLASŮ	POČET MANDÁTŮ/% OBSAZENÍ	RADNIČNÍ KOALICE
ČSSD	19,26	7/20	*
KDU-ČSL	14,61	5/14,28	*
KSČM	13,05	5/14,28	
Nestraníci pro Moravu	5,12	2/5,71	
ODS	36,19	14/40	*
US-DEU	7,08	2/5,71	

(autor dle volebního serveru ČSÚ 2017; Bejčková 2017)

Medián mezi první stranou (ODS) a druhou politickou stranou (ČSSD) je větší než hodnota 1,6. Medián mezi druhou politickou stranou a třetí stranou (KDU-ČSL) je nižší než hodnota 1,8. V tomto stranickém systému se nachází šest politických subjektů, čili se jedná o kategorii extrémního multipartismu se systémem s jednou dominantní stranou. Dominantní politická strana zde nezískala většinu křesel v zastupitelstvu, jak uvádí Alan Siaroff ve svých kritériích pro typ tohoto stranického systému.

Tabulka 63 - výsledky voleb roku 2006 Brno-sever

	% PLATNÝCH HLASŮ	POČET MANDÁTŮ/% OBSAZENÍ	RADNIČNÍ KOALICE
ČSSD	24,01	8/22,85	*
KDU-ČSL	10,88	4/11,42	
KSČM	9,62	3/8,57	
ODS	35,28	13/37,14	*
Sp. pro Br. sev.: SZ, SN a B 2006	19,72	7/20	

(autor dle volebního serveru ČSÚ 2017; Kolínková 2010)

V tomto stranickém systému je medián mezi první politickou stranou (ODS) a v pořadí druhou stranou (ČSSD) větší než hodnota 1,6. Medián mezi druhou a třetí politickou stranou (Sp. pro Br. sev.: SZ, SN a B 2006) nižší než hodnota 1,8. Nachází se zde pět politických subjektů, čili se jedná o kategorii umírněného multipartismu se systémem s jednou dominantní stranou.

Tabulka 64 - výsledky voleb roku 2010 Brno-sever

	% PLATNÝCH HLASŮ	POČET MANDÁTŮ/% OBSAZENÍ	RADNIČNÍ KOALICE
ČSSD	27,63	11/31,42	
KDU-ČSL	9,63	3/8,57	*
KSČM	7,51	2/5,71	
ODS	21,12	8/22,85	*
Společně pro Brno-sever	11,05	4/11,42	*
SZ	5,06	2/5,71	
TOP 09	13,25	5/14,28	*

(autor dle volebního serveru ČSÚ 2017; Kolínková 2010)

V tomto stranickém systému se nachází sedm politických subjektů. Medián mezi první stranou (ČSSD) a druhou politickou stranou (ODS) je nižší než hodnota 1,6 a medián mezi druhou a třetí stranou (TOP 09) je nižší než hodnota 1,8. Jedná se tedy o systém s rovnováhou mezi stranami v kategorii extrémního multipartismu.

Tabulka 65 - výsledky voleb roku 2014 Brno-sever

	% PLATNÝCH HLASŮ	POČET MANDÁTŮ/% OBSAZENÍ	RADNIČNÍ KOALICE
"A CO BRNO?" Spol. pro Brno- sever	6,66	2/5,71	*
ANO 2011	16,60	6/17,14	*
ČSSD	14,76	6/17,14	*
KDU-ČSL	11,67	4/11,42	
KSČM	5,30	2/5,71	
ODS	7,30	2/5,71	
Sdružení občanů Lesné	21,97	9/25,71	
SZ	5,45	2/5,51	*
TOP 09	6,28	2/5,71	*

(autor dle volebního serveru ČSÚ 2017; Měkyna 2014)

V tomto stranickém systému je medián mezi vítěznou stranou (Sdružení občanů Lesné) a druhou politickou stranou (ANO 2011) nižší než hodnota 1,6 a medián mezi druhou a třetí stranou (ČSSD) nižší než hodnota 1,8. V tomto stranickém systému se nachází devět politických subjektů, tudíž se jedná o kategorii extrémního multipartismu se systémem s rovnováhou mezi stranami.

Pouze ve dvou případech je možné určit stejné stranické systémy, dle dané typologie v rámci této městské části. Jedná se o extrémní multipartismus se systémem s rovnováhou mezi stranami. V dalších zkoumaných stranických systémech se jedná o rozdílné typy.

8.3 Stranické systémy v městské části Brno-Královo Pole

Tabulka 66 - výsledky voleb roku 1998 Brno-Královo Pole

	% PLATNÝCH HLASŮ	POČET MANDÁTŮ/% OBSAZENÍ	RADNIČNÍ KOALICE
ČSSD	22,76	7/23,33	
KDU-ČSL	14,17	5/16,66	*
KSČM	13,17	4/13,33	
ODS	31,22	10/33,33	*
SZ	2,02	1/3,33	
US	9,72	3/10	*

(autor dle volebního serveru ČSÚ 2017; Štěpán 2017)

V tomto stranickém systému se nachází šest politických subjektů. Medián mezi první politickou stranou (ODS) a druhou stranou (ČSSD) je nižší než hodnota 1,6. A medián mezi druhou a třetí politickou stranou (KDU-ČSL) je nižší než hodnota 1,8. Jedná se tedy o systém s rovnováhou mezi stranami v kategorii extrémního multipartismu.

Tabulka 67 - výsledky voleb roku 2002 Brno-Královo Pole

	% PLATNÝCH HLASŮ	POČET MANDÁTŮ/% OBSAZENÍ	RADNIČNÍ KOALICE
ČSSD	18,86	6/20	*
KDU-ČSL	13,24	4/13,33	
KSČM	13,25	4/13,33	
ODS	37,52	12/40	*
SZ	6,08	2/6,66	
US-DEU	5,84	2/6,66	

(autor dle volebního serveru ČSÚ 2017; Sedláčková 2009)

Medián mezi vítěznou politickou stranou (ODS) a v pořadí druhou politickou stranou (ČSSD) je větší než hodnota 1,6. Zatímco medián mezi druhou a třetí stranou (KSČM) je nižší než hodnota 1,8. Jedná se zde o kategorii extrémního multipartismu, poněvadž se zde nachází šest politických subjektů. Stranický systém v tomto případě je systém s jednou dominantní stranou.

Tabulka 68 - výsledky voleb roku 2006 Brno-Královo Pole

	% PLATNÝCH HLASŮ	POČET MANDÁTŮ/% OBSAZENÍ	RADNIČNÍ KOALICE
ČSSD	23,13	7/23,33	*
KDU-ČSL	9,08	2/6,66	
KSČM	9,99	3/10	
ODS	39,70	13/43,33	*
SZ	15,24	5/16,66	

(autor dle volebního serveru ČSÚ 2017; Sedláčková 2009)

Medián mezi první stranou (ODS) a druhou stranou (ČSSD) je větší než daná hodnota 1,6. Medián mezi druhou a třetí politickou stranou (SZ) je nižší než hodnota 1,8. V tomto systému se nachází pět politických subjektů, čili se tento stranický systém řadí do kategorie umírněného multipartismu se systémem s jednou dominantní stranou, i když dominantní strana zde nemá většinu křesel.

Tabulka 69 - výsledky voleb roku 2010 Brno-Královo Pole

	% PLATNÝCH HLASŮ	POČET MANDÁTŮ/% OBSAZENÍ	RADNIČNÍ KOALICE
ČSSD	27,31	9/30	
KDU-ČSL	7,71	2/6,66	*
Královopolský patrioti	8,89	2/6,66	
KSČM	9,26	3/10	
ODS	23,74	8/26,66	*
TOP 09	13,64	4/13,33	*
Zelená pro Královo Pole	8,15	2/6,66	*

(autor dle volebního serveru ČSÚ 2017; Brněnský deník 2010)

Medián mezi první stranou (ČSSD) a druhou politickou stranou (ODS) je nižší než hodnota 1,6. Přičemž hodnota mezi druhou a třetí politickou stranou (TOP 09) je větší než hodnota 1,8. Zisk první a druhé strany je šestapadesát procent, ale ani jedna strana nemá většinu, tudíž se musí do následné koalice zahrnout další strany. V systému se nachází sedm politických subjektů. Jedná se tedy o systém s dvěma hlavními stranami v kategorii extrémního multipartismu.

Tabulka 70 - výsledky voleb roku 2014 Brno-Královo Pole

	% PLATNÝCH HLASŮ	POČET MANDÁTŮ/% OBSAZENÍ	RADNIČNÍ KOALICE
ANO 2011	20,96	7/23,33	*
ČSSD	17,48	6/20	*
KDU-ČSL	10,14	3/10	
Královopolský patrioti	7,26	2/6,66	
KSČM	6,91	2/6,66	
ODS	12,48	4/13,33	
TOP 09	10,99	3/10	*
Zelená pro Královo Pole	11,04	3/10	

(autor dle volebního serveru ČSÚ 2017; Šklubalová 2014)

V tomto stranickém systému se nachází osm politických subjektů, tudíž se jedná o extrémní multipartismus. Medián mezi první politickou stranou (ANO 2011) a druhou stranou (ČSSD) je nižší než hodnota 1,6 a také hodnota mezi druhou a třetí politickou stranou (ODS) je nižší než 1,8. Je zde také splněná podmínka, že první dvě strany nemají zisk šedesáti procent či více a musí do následné koalice zahrnout další stranu. Tudíž je možno označit tento stranický systém do extrémního multipartismu s rovnováhou mezi stranami.

Tato městská část je velmi proměnlivá v typech stranických systémů. Ani v jednom za sebou jdoucím volebním období nevyšel stejný stranický systém. V roce 1998 a 2014 je možno uvést, že se jedná o stejný typ stranického systému²⁹. V ostatních volebních letech je typ stranického systému odlišný.

8.4 Stranické systémy v městské části Brno-Líšeň

Tabulka 71 - výsledky voleb roku 1998 Brno-Líšeň

	% PLATNÝCH HLASŮ	POČET MANDÁTŮ/% OBSAZENÍ	RADNIČNÍ KOALICE
ČSSD	21,52	6/20,68	
KDU-ČSL	13,78	4/13,79	*
KSČM	12,71	4/13,79	
ODA	4,01	1/3,44	*
ODS	23,87	7/24,13	*
Sdružení VPM, NK	8,68	3/10,34	*
Sdružení ČSNS, NK	4,35	1/3,44	
US	8,94	3/10,34	*

(autor dle volebního serveru ČSÚ 2017; Trojan 1998)

V tomto stranickém systému se nachází osm politických subjektů. Medián mezi první stranou (ODS) a druhou stranou (ČSSD) je nižší než hodnota 1,6. Medián mezi druhou a třetí politickou stranou (KDU-ČSL) je nižší než hodnota 1,8. V tomto případě se jedná o systém s rovnováhou mezi stranami v kategorii extrémního multipartismu.

²⁹ Extrémní multipartismus se systémem s rovnováhou mezi stranami.

Tabulka 72 - výsledky voleb roku 2002 Brno-Líšeň

	% PLATNÝCH HLASŮ	POČET MANDÁTŮ/% OBSAZENÍ	RADNIČNÍ KOALICE
ČSSD	15,82	5/17,24	*
KDU-ČSL	17,60	6/20,68	
KSČM	14,93	5/17,24	
Líšeňský blok Sdruž: VPN a NK	14,92	5/17,24	*
ODS	29,90	8/27,58	*

(autor dle volebního serveru ČSÚ 2017; Císařová 2002: 9)

Medián mezi první stranou (ODS) a druhou politickou stranou (KDU-ČSL) je nižší než hodnota 1,6 a medián mezi druhou a třetí politickou stranou (ČSSD) je nižší než hodnota 1,8. V systému se nachází pět politických subjektů, čili se jedná o kategorii umírněného multipartismu se systémem s rovnováhou mezi stranami.

Tabulka 73 - výsledky voleb roku 2006 Brno-Líšeň

	% PLATNÝCH HLASŮ	POČET MANDÁTŮ/% OBSAZENÍ	RADNIČNÍ KOALICE
ČSSD	17,46	5/17,24	*
KDU-ČSL	13,27	4/13,79	*
KSČM	9,40	3/10,34	
Líšeňský Blok	18,52	5/17,24	*
ODS	33,06	10/34,48	
ZB pro Líšeň	8,28	2/6,89	*

(autor dle volebního serveru ČSÚ 2017; Belcredi 2006: 1-2)

V tomto stranickém systému se nachází šest politických subjektů. Medián mezi první politickou stranou (ODS) a v pořadí druhou stranou (LB) je větší než hodnota 1,6. A medián mezi druhou a třetí politickou stranou (ČSSD) je nižší než hodnota 1,8. Díky těmto kritériím je možné tento stranický systém zařadit do kategorie extrémního multipartismu se systémem s jednou dominantní stranou. Je zde také splněná podmínka, že dominantní strana nezaujala většinu křesel v zastupitelstvu.

Tabulka 74 - výsledky voleb roku 2010 Brno-Líšeň

	% PLATNÝCH HLASŮ	POČET MANDÁTŮ/% OBSAZENÍ	RADNIČNÍ KOALICE
ČSSD	25,81	8/27,58	*
KDU-ČSL	8,16	2/6,89	*
KSČM	8,75	3/10,34	
Líšeňský blok	18,50	6/20,68	
ODS	17,25	6/20,68	*
TOP 09	12,06	4/13,79	

(autor dle volebního serveru ČSÚ 2017; Brněnský deník 2010)

V tomto stranickém systému je medián mezi první stranou (ČSSD) a druhou stranou (Líšeňský blok) nižší než hodnota 1,6. Medián mezi druhou a třetí politickou stranou (TOP 09) je nižší než hodnota 1,8. Nachází se zde šest politických stran, tudíž se jedná o systém s rovnováhou mezi stranami v kategorii extrémního multipartismu.

Tabulka 75 - výsledky voleb roku 2014 Brno-Líšeň

	% PLATNÝCH HLASŮ	POČET MANDÁTŮ/% OBSAZENÍ	RADNIČNÍ KOALICE
ANO 2011	20,98	6/20,68	
ČSSD	31,22	9/31,03	*
KDU-ČSL	12,95	4/13,79	*
KSČM	7,70	2/6,89	
ODS	6,74	2/6,89	
STAN - SPOLU proměníme Líšeň	7,81	2/6,89	
TOP 09	12,56	4/13,79	*

(autor dle volebního serveru ČSÚ 2017; Šklubalová 2014)

Medián mezi první (ČSSD) a druhou politickou stranou (ANO 2011) je nižší než hodnota 1,6 a medián mezi druhou a třetí stranou (KDU-ČSL) je také nižší než hodnota 1,8. V tomto stranickém systému se nachází sedm politických subjektů, tudíž se jedná o kategorii extrémního multipartismu. Stranický systém v tomto případě je tudíž možno označit za systém s rovnováhou mezi stranami.

V této městské části je nejčastějším stranickým systémem systém s rovnováhou mezi stranami v kategorii extrémního multipartismu. Pouze v roce 2006 a 2010 se jedná

o odlišný typ. Kategorie extrémního multipartismu zde převládá, pouze v roce 2006 se jedná o umírněný multipartismus, kdy se ve stranickém systému nachází pět politických stran.

8.5 Stranické systémy v Brně – městské zastupitelstvo

Tabulka 76 - výsledky voleb roku 1998 městské zastupitelstvo

	% PLATNÝCH HLASŮ	POČET MANDÁTŮ/% OBSAZENÍ	RADNIČNÍ KOALICE
ČSSD	21,81	12/21,81	
KDU-ČSL	13,06	7/12,72	*
KSČM	11,11	6/10,90	
ODS	28,68	16/29,09	*
US	9,70	5/9,09	*

(autor dle volebního serveru ČSÚ 2017; Hašek 1999: 229)

V tomto stranickém systému je medián mezi první (ODS) a druhou politickou stranou (ČSSD) nižší než hodnota 1,6. Medián mezi druhou a třetí politickou stranou (KDU-ČSL) je nižší než hodnota 1,8. Nachází se zde pět politických stran, tudíž tento systém spadá do kategorie umírněného multipartismu se stranickým systémem s rovnováhou mezi stranami.

Tabulka 77 - výsledky voleb roku 2002 městské zastupitelstvo

	% PLATNÝCH HLASŮ	POČET MANDÁTŮ/% OBSAZENÍ	RADNIČNÍ KOALICE
ČSSD	16,00	11/20	
KDU-ČSL	13,84	9/16,36	*
KSČM	13,13	9/16,36	
ODS	32,34	22/40	*
SZ	5,80	4/7,27	

(autor dle volebního serveru ČSÚ 2017; Balík 2002)

Pět politických subjektů se nachází v tomto stranickém systému, což znamená, že spadá do kategorie umírněného multipartismu. Medián mezi první (ODS) a druhou politickou stranou (ČSSD) je větší než hodnota 1,6. Medián mezi druhou a třetí politickou

stranou (KDU-ČSL) je nižší než hodnota 1,8. Jedná se tedy o stranický systém s jednou dominantní stranou v kategorii umírněného multipartismu.

Tabulka 78 - výsledky voleb roku 2006 městské zastupitelstvo

	% PLATNÝCH HLASŮ	POČET MANDÁTŮ/% OBSAZENÍ	RADNIČNÍ KOALICE
ČSSD	21,77	13/23,63	*
KDU-ČSL	11,12	6/10,90	*
KSČM	8,67	5/9,09	
ODS	33,11	19/34,54	
Sdružení SOS, NK ³⁰	8,91	5/9,09	*
SZ	11,92	7/12,72	*

(autor dle volebního serveru ČSÚ 2017; ČTK 2006)

Medián mezi první (ODS) a druhou politickou stranou (ČSSD) je nižší než hodnota 1,6 a hodnota mezi druhou a třetí stranou (SZ) je větší než hodnota 1,8. Nachází se zde šest politických subjektů. Jedná se tedy o kategorii extrémního multipartismu se stranickým systémem s dvěma hlavními stranami. Je zde také splněna podmínka v této kategorii, a to že zisk první a druhé straně dohromady je více jak pětadesát procent.

Tabulka 79 - výsledky voleb roku 2010 městské zastupitelstvo

	% PLATNÝCH HLASŮ	POČET MANDÁTŮ/% OBSAZENÍ	RADNIČNÍ KOALICE
ČSSD	30,41	19/34,54	*
KDU-ČSL	9,18	6/10,90	
KSČM	7,40	4/7,27	
ODS	21,96	14/25,45	*
SZ	5,66	3/5,45	
TOP 09	14,15	9/16,36	

(autor dle volebního serveru ČSÚ 2017; ČTK 2010b)

V tomto volebním roce se stala vítězná strana ČSSD. Druhou stranou v pořadí se stala ODS a třetí stranou byla politická strana TOP 09. Medián mezi první a druhou

³⁰ Sdružení BRNO2006 – tým J. Zlatušky.

politickou stranou je nižší než hodnota 1,6 a medián mezi druhou a třetí stranou je nižší než hodnota 1,8. Nachází se zde šest politických subjektů. Jedná se tedy o stranický systém s rovnováhou mezi stranami v kategorii extrémního multipartismu.

Tabulka 80 - výsledky voleb roku 2014 městské zastupitelstvo

	% PLATNÝCH HLASŮ	POČET MANDÁTŮ/% OBSAZENÍ	RADNIČNÍ KOALICE
ANO 2011	19,93	13/23,63	*
ČSSD	17,67	11/20	
KDU-ČSL	11,83	7/12,72	*
KSČM	6,73	4/7,27	
ODS	7,62	5/9,09	
Sdružení ŽTB, NK	11,89	7/12,72	*
SZ	7,38	4/7,27	*
TOP 09	6,57	4/7,27	

(autor dle volebního serveru ČSÚ 2017; ČT 24 2014)

Posledním zkoumaným volebním obdobím v městském zastupitelstvu v Brně byl rok 2014. Výsledkem voleb bylo, že do zastupitelstva se dostalo celkem osm politických subjektů. Medián mezi první stranou (ANO 2011) a druhou politickou stranou (ČSSD) je nižší než 1,6 a medián mezi druhou a třetí stranou (Sdružení ŽTB, NK) je nižší než 1,8. Jedná se tedy o extrémní multipartismus s rovnováhou mezi stranami.

8.6 Shrnutí výsledků v Brně

Jako v předešlých dvou analýzách stranických systémů ve statutárních městech, tak i zde bude provedena sumarizace a popis analýzy na konkrétních stranických systémech jak na úrovni městských částí, tak na úrovni městského zastupitelstva v Brně. Zaměřeno bude na vzešlé typy stranických systémů, poté na tendenci kopírovat či odlišovat stranické systémy na obou zkoumaných úrovních. Totéž bude popsáno v rovině radničních koalic.

Na úrovni městského zastupitelstva není možno popsat určitý trend stranických systémů. Stranické systémy se od roku 1998 do roku 2010 proměňovaly³¹. Až

³¹ 1998: umírněný multipartismus s rovnováhou mezi stranami; 2002: umírněný multipartismus s jednou dominantní stranou; 2006: extrémní multipartismus s dvěma hlavními stranami; 2010: extrémní multipartismus s rovnováhou mezi stranami.

v posledních dvou volebních obdobích je možno vysledovat, že se stranický systém neproměnil³². V roce 2014 se do městského zastupitelstva dostal rovněž největší počet stran. Nejmenším počtem stran ve stranickém systému disponují dva stranické systémy, a to roku 1998 a 2002³³. Nejčastější vítěznou stranou se stala politická strana ODS, která zvítězila třikrát po sobě³⁴, ovšem v roce 2006 nebyla zahrnuta do následné radniční koalice. V tomto roce byla vytvořena koalice mezi ČSSD, KDU-ČSL, SZ a Sdružení SOS, NK. Politickou stranou, která byla do koalice zahrnuta nejčastěji, je KDU-ČSL³⁵.

Nejfrekventovanější stranický systém na úrovni městských částí je extrémní multipartismus se systémem s rovnováhou mezi stranami. Tento typ systému je možno nalézt v devíti případech. Jako nejméně zmiňovaný typ je extrémní multipartismus s dvěma hlavními stranami³⁶. Při porovnání, zda se stranické systémy shodují na úrovni městských částí a na úrovni městského zastupitelstva, je možno konstatovat, že do roku 2010 se pouze v jednom volebním období, 1998, shoduje typ stranického systému na obou úrovních³⁷. Od roku 2010 začala narůstat tendence podobnosti stranických systémů na obou úrovních. V roce 2010 pouze v jednom případě nastala odchylka typu stranického systému³⁸ a v roce 2014 je možno vysledovat 100% shodu na obou úrovních.

Při sestavování koalic na úrovni městských částí ke koalicím na městské úrovni je podobnost mizivá. Pouze čtyřikrát došlo k tomu, že koalice na úrovni městské části se shoduje s koalicí na městském zastupitelstvu³⁹. Nutno ovšem podotknout, že výsledné radniční koalice městských částí neodpovídají koalicím na městském zastupitelstvu z důvodu rozdílných lokálních aktérů. Jsou zde různá sdružení, hnutí, bloky, které operují pouze v konkrétních městských částech a jsou přizváni do koalic, ba dokonce jsou hlavními aktéry, kteří vedou povolební vyjednávání o koalici. Tudíž je tato odchylka vůči úrovni městského zastupitelstva pochopitelná. Nicméně je možno tvrdit, že v každé radniční koalici na úrovni městské části, byla koaliční strana z městského zastupitelstva, zastoupena právě na této nižší úrovni. Ve většině případů, kdy byla sestavena rozdílná radniční koalice na úrovni městské části, byl důvodem rozdílnosti koalice, rozšíření koalice o jednoho či více politických subjektů z důvodu získání většiny v zastupitelstvu.

³² 2014: extrémní multipartismus

³³ V obou případech pět politických subjektů.

³⁴ 1998, 2002, 2006

³⁵ 1998, 2002, 2006, 2014

³⁶ 2010: M. Č. – Brno-Královo Pole

³⁷ 1998: M. Č. – Brno-sever

³⁸ 2010: M. Č. – Brno-Královo Pole

³⁹ 1998: M. Č. – Brno-střed, Brno-Královo Pole; 2010: M. Č. – Brno-střed; 2014: M. Č. – Brno-střed

9. Shrnutí komparace stranických systémů v Plzni, Ostravě a Brně

Při analýze všech zkoumaných osmdesáti zastupitelstev a následných stranických systémů je možno komplexně odpovědět na otázky, které jsou zmíněny v úvodu práce. Veškeré typy stranických systémů vycházely z typologie, kterou navrhl Alan Siaroff.

1, Zodpovězení první otázky, tedy jaký typ stranického systému se objevuje nejčastěji a naopak jaký typ stranického systému je nejméně frekventovaný? Nejfrekventovanější typ stranického systému, dle dané typologie, je extrémní multipartismus se systémem s rovnováhou mezi stranami. Tento typ se objevuje v sedmadvaceti případech. Z toho je možno odvodit, že do zastupitelstev se dostává větší počet politických subjektů a v tomto politickém prostředí není žádná výrazná strana, která by disponovala takovým volebním ziskem, že by zaujala dominantní postavení. Toto zjištění také odpovídá celorepublikovému trendu, kdy se zastupitelstva na komunální úrovni stávají více fragmentovanými. Důvod této zvětšující se fragmentace není zcela zřejmý, ovšem je možné se domnívat, že jde buď o vyjádření nespokojenosti z řad veřejnosti nad stavem statutárního města anebo sílící angažovanost občanů k politické participaci (Balík 2012: 119). Jako druhý nejčastější typ stranického systému se objevuje extrémní multipartismus s jednou dominantní stranou. Tento stranický systém se objevuje celkem sedmnáctkrát. Nejčastěji se objevuje ve statutárním městě Plzeň, kde se na úrovni městských obvodů objevuje sedmkrát a na úrovni městského zastupitelstva dvakrát. Třetím v pořadí četnosti výskytu je umírněný multipartismus s rovnováhou mezi stranami. Ten se objevil v šestnácti případech a nejčastěji v Ostravě. V Plzni se tento typ stranického systému nevyskytuje ani v jednom případě. Dalším typem, čili čtvrtým v pořadí, se stal stranický systém umírněného multipartismu s jednou dominantní stranou. Tento systém se objevuje devětkrát, a to jednou v Plzni, čtyřikrát v Brně a Ostravě. V Brně a Ostravě se tento systém objevuje nejčastěji v rámci úrovně městských obvodů a částí. Sedmkrát se objevuje extrémní multipartismus s dvěma hlavními stranami. Tento stranický systém se celkem pětkrát nachází v Plzni a dvakrát v Brně, ovšem ani jednou nezvešel z daných volebních výsledků v Ostravě. Konečně jako poslední a nejméně frekventovaný stranický systém je umírněný multipartismus s dvěma hlavními stranami. Tento stranický systém se nachází pouze v Ostravě. Systém vzešel z voleb pouze v roce 2006, a to jak na městském zastupitelstvu, tak na dalších třech městských obvodech⁴⁰.

Ve zkoumaných statutárních městech se tedy objevilo v rámci dané typologie šest typů stranických systémů. Pouze dva typy stranického systému nebyly využity. A to umírněný multipartismus se systémem dvou a půl strany, což bylo zapříčiněno především

⁴⁰ Ostrava-Jih, Ostrava-Poruba a Radvanice a Bartovice.

kritériem, kdy první dvě strany mají dohromady 80-90 % mandátů ve voleném tělesu. Tato podmínka nebyla splněna ani v jednom zkoumaném zastupitelstvu. Dalším typem stranického systému, který nesplnil kritéria, je dvoustranický systém. Zde je podmínkou, že dvě nejsilnější strany získají po volbách ve voleném tělesu minimálně devadesát pět procent křesel. Toto kritérium také nebylo ani v jednom případě splněno. Souhrnně lze říci, že je zde poměrně silná tendence k podobnosti jednotlivých měst, co se do typu stranických systémů a korelace s celostátní úrovní týče.

2, Další výzkumnou otázkou je, zda je možno vysledovat tendenci kopírování či odlišnosti stranických systémů na obou úrovních v rámci daných volebních aktů? Výsledek celkového součtu a komparace stranických systémů na obou zkoumaných úrovních vykazuje celkovou tendenci ke kopírování stranických systémů. Na základě výsledků je možno konstatovat, že ke shodě dochází v šestatřiceti případech. Naopak k odlišnosti dochází v devětadvaceti případech. Ze tří zkoumaných měst v tomto ohledu dopadla nejlépe Ostrava⁴¹. Následuje statutární město Plzeň⁴² a největší odlišnosti je možné nalézt v Brně⁴³. Je vhodné podotknout, že v případě Ostravy byl zkoumán největší počet městských obvodů, tudíž zde byl spíše potenciál k větší míře odlišnosti stranických systémů. Při detailnější analýze je také možno zjistit, že v roce 2014 je tendence kopírování stranických systémů nižší úrovně k vyšší, tedy městského obvodu či městské části k městskému zastupitelstvu, největší napříč všemi statutárními městy, a to celkem v deseti případech. Přičemž v roce 1998 je největší tendence k odlišnosti stranického systému k oběma zkoumaným úrovním, tudíž je možno konstatovat, že postupem času se rozdíl mezi městskými částmi a městským zastupitelstvem spíše stírají.

3, Odpověď na otázku, v jakém městě působí nejvíce lokálních politických stran a zda jsou součástí koalice i na úrovni městských zastupitelstev, bude zodpovězeno v následující části. Za lokální politickou stranu, hnutí či uskupení je brán v potaz takový politický subjekt, který své působení vykonává pouze v určité městské části či obvodu (Čermák – Jelečková 2010: 1). V této práci je pracováno a poukazováno pouze na takové lokální politické strany a subjekty, které jsou brány jako relevantní aktéři dle Alana Siaroffa⁴⁴. Na úrovni městských obvodů či městských částí hrají významnou roli lokální politické strany, a to zejména z toho důvodu, že za takovéto subjekty mohou kandidovat známé osoby v rámci dané lokality, tudíž se tyto subjekty mohou těšit větší podpoře ze stran voličů. Na základě zkoumání tří statutárních měst lze konstatovat, že nejvíce

⁴¹ 16x shoda, 9x odlišný stranický systém.

⁴² 12x shoda, 8x odlišný stranický systém.

⁴³ 8x shoda, 12x odlišný stranický systém.

⁴⁴ Tudíž získali minimálně 3 % mandátů ve voleném tělesu.

lokálních politických subjektů se nachází v Brně⁴⁵. Na úrovni městského zastupitelstva působí lokální strana pouze v roce 2014 a to sdružení Žít Brno, které se také stalo subjektem v rámci koalice. V rámci Plzně je možno poukázat na sedm lokálních politických subjektů⁴⁶. Do městského zastupitelstva se nejčastěji dostala Pravá volba pro Plzeň, která se do městského zastupitelstva nedostala pouze v roce 2014, přičemž 2002 a 2006 bylo toto politické uskupení členem radniční koalice. V Ostravě působí pouze dvě lokální politické strany⁴⁷. Politická strana Ostravak působí ve více lokalitách v rámci Ostravy a těší se většímu úspěchu. V letech 2010 a 2014 se dostalo do městského zastupitelstva, ovšem ani jednou nebylo členem radniční koalice. Je ovšem nutné zmínit, že Sdružení nezávislých kandidátů Radvanice a Bartovice se účastnilo posledních komunálních voleb a svou působnost zaměřuje pouze na konkrétní městský obvod. Tato politická strana získala také největší podíl platných hlasů v rámci všech zkoumaných městských částí⁴⁸. Při zaměření pozornosti na zisky mandátů lokálních stran v konkrétních statutárních městech, je možno konstatovat, že ve všech třech statutárních městech dochází v průběhu času k stoupající tendenci zisku mandátů na úrovni městských částí či obvodů. V Plzni v roce 1998 získaly lokální subjekty osm mandátů z celkového počtu 110 mandátů, načež v roce 2014 získaly osmnáct mandátů⁴⁹. V Ostravě je obdobný gradující trend. Z celkového počtu 181 mandátů získaly lokální subjekty v roce 1998 sedm mandátů, následně v roce 2014 dosáhly tyto subjekty na dvaapadesát mandátů. Také v Brně je možné zaznamenat zvyšující tendence zisku mandátů pro lokální subjekty. V roce 1998 získaly lokální politické strany pouze čtyři mandáty z celkového počtu mandátů 139, přičemž v roce 2014 si lokální subjekty zajistily sedmadvacet mandátů. Obecně lze říci, že celkově lokální politické subjekty ve všech zkoumaných městských částech a obvodech, v roce 1998, získaly pouze 4,41 % mandátů a v roce 2014 získaly 22,40 % mandátů⁵⁰. Tento výpočet potvrzuje trend stoupajícího zisku mandátů pro tyto politické subjekty.

4, Následující odstavec se bude zabývat poslední zkoumanou oblastí v rámci položených otázek. Ze zaznamenaných vzniklých koalic v rámci analyzovaných stranických systémů je možno určit, zda vzniklé koalice na úrovni městských zastupitelstev mají vliv, či slouží jako vzor na vytváření stejných koalic na nižší úrovni.

⁴⁵ Žít Brno, Nestranici za Moravu, Společně pro Brno-Sever, Sdružení občanů Lesné, Královopolská patrioti, Zelená pro Královo Pole, Líšeňský blok, STAN – spolu proměníme Líšeň.

⁴⁶ Veřejné zájmy pro Plzeň, Plzeňská aliance, Občané patrioti, Občané pro Lochotín, Pravá volba pro Plzeň, Jiří Strobach – náš starosta a občané.cz.

⁴⁷ Ostrava a Sdružení nezávislých kandidátů Radvanice a Bartovice.

⁴⁸ 44,20 %, čímž získala 52,38 % mandátů v zastupitelstvu – tento výsledek může zkreslovat skutečnost, že toto zastupitelstvo disponuje pouze jednadvaceti mandáty.

⁴⁹ Od roku 2010 je počítáno se 113 mandáty z důvodu navýšení zastupitelstva o tři zastupitele v Plzni 3.

⁵⁰ Roli zde hraje také zvyšující se počet lokálních politických subjektů.

Na základě zjištění, která pramení právě z těchto tabulek, je možno tvrdit, že celkově pětadvacetkrát, napříč všemi zkoumanými statutárními městy, se shoduje radniční koalice jak na úrovni městské, tak na úrovni městských částí. Tudiž ve většině případů, konkrétně čtyřicetkrát, se na úrovni městské části zformovala odlišná radniční koalice. Závěr je tedy takový, že v těchto zkoumaných městech dochází k tendenci odlišnosti v rámci vzniklých radničních koalic v daném volebním roce. Z tohoto zjištění také vyplývá to, že podobné typy stranických systémů ještě nutně nevedou ke stejným koalicím v rámci zkoumaných dvou úrovních. Podotázkou k této oblasti je: jaký politický subjekt se nejčastěji objevuje v radniční koalici? Nejčastější koaliční stranou je ODS, která se celkově nacházela v koalici šedesátkrát⁵¹.

⁵¹ V městském zastupitelstvu 11x, v městských částech/obvodech 49x.

10. Závěr

V této práci jsem se zaměřil na stranické systémy ve statutárních městech. Statutární města jsem vybral na základě difference působení politických aktérů v rámci nejnižší úrovně samosprávy. K dosažení relevantních výsledků v rámci této práce jsem použil typologii od politologa Alana Siaroffa. Díky tomuto výběru jsem mohl přesněji zanalyzovat trendy, odlišností, podobností a proměnlivostí stranických systémů na této úrovni samosprávy. Abych si mohl zodpovědět na dané otázky, vytvořil jsem tabulky, ve kterých jsou obsaženy veškeré zásadní informace.

Nejfrekventovanější stranický systém je extrémní multipartismus s rovnováhou mezi stranami a nejméně frekventovaný stranický systém je umírněný multipartismus s dvěma hlavními stranami.

Z komparace jednotlivých výsledků je možno také určit, že v rámci zkoumaných statutárních měst v daném období převládá tendence ke kopírování stranických systémů mezi zkoumanými dvěma úrovněmi.

Nejvíce lokálních politických stran působí v Brně, následuje město Plzeň a poté Ostrava. V rámci Brna se do městského zastupitelstva dostalo pouze v roce 2014 politické uskupení Žít Brno a následně se stalo členem radniční koalice. V Plzni je nejčastějším lokálním aktérem Pravá volba pro Plzeň, která se do městského zastupitelstva dostala v letech 1998, 2002, 2006, 2010, přičemž v roce 2002 a 2006 byl tento politický aktér členem radniční koalice. Ve statutárním městě Ostrava se na úroveň městského zastupitelstva dostala politická strana Ostravak, a to v letech 2010 a 2014, ovšem ani jednou nebyla členem radniční koalice.

Kopírování radničních koalic z vyšší úrovně na nižší úroveň, tedy na úroveň městských částí či městských obvodů, vychází negativně. Přebývá tedy tendence, že na úrovni městských částí či obvodů se vytváří odlišné radniční koalice, než na úrovni městských zastupitelstev. Politická strana, která se nejčastěji nacházela v radniční koalici, byla ODS. Ta byla v šedesáti koalicích, z toho jedenáctkrát na úrovni městského zastupitelstva a devětačtyřicetkrát na úrovni městské části nebo městského obvodu.

Výsledky této analýzy také potvrzují zvyšující se celorepublikový trend, kdy dochází k větší fragmentaci stranických systémů v městských zastupitelstev. Tento trend je možno vypožorovat u všech tří zkoumaných stranických systémů v konkrétních městech v daném období 1998 až 2014.

Tato práce vycházela především z typologie Alana Siaroffa. Tuto typologii vytvořil na základě proměnlivosti stranických systémů v rámci určitého časového úseku, což bylo pro cíle mé práce výhodné, zejména díky zachycení proměnlivosti stranických systémů.

11. Seznam použité literatury a pramenů

Balcar, Karel (2002a). Starosta s místostarostou si v Porubě jen vyměnili místa. *Právo* 14. 11. 2002, s. 14. [databáze Anopress]

Balcar, Karel (2002b). V Ostravě bude vládnout levice. *Právo* 13. 11. 2002, s. 2. [databáze Anopress]

Balcar, Karel (2002c). Starosta Moravské Ostravy vidí v rozpočtu politickou hru. *Právo* 22. 11. 2002, s. 10. [databáze Anopress]

Balík, Stanislav (2002). Komunální koalice, vzor 2002. *Revue Proglas XIII* (10), nestránkováno.

Balík, Stanislav (2008). *Česká komunální politika v obcích s rozšířenou působností: koalice, voličské vzorce a politické strany na místní úrovni v letech 1994-2006* (Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury).

Balík, Stanislav (2009). *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky* (Praha: Grada).

Balík, Stanislav (2012). *Studie ke komunálním volbám 2010* (Brno: Masarykova univerzita).

Bejčková, Tereza (2017). [Ústní sdělení] 26. 3. 2017 (Úřad městské části Brno-sever, Odbor organizační).

Belcredi, Jiřina (2006). Volby do Zastupitelstva městské části Brno-Líšeň. *Líšeňské noviny*. Nedatováno (<http://www.brno-lisen.cz/prosinec/f1148>, 8. 4. 2017, s. 1-2).

Bernard, Josef – Kostelecký, Tomáš (2014). Prostorový kontext volebního chování – jak působí lokální a regionální prostředí na rozhodování voličů. *Sociologický časopis* 50 (1), s. 3-28.

Blažek, Ivan (2002). Velké čtvrti v Plzni ovládne pravice. *Právo* 12. 11. 2002, s. 10. [databáze Anopress]

Blažek, Ivan (2006). Plzeňské obvody jdou více doprava. *Právo* 31. 10. 2006, s. 12. [databáze Anopress]

Blažek, Ivan (2010). Dohodnuto: Plzeň povede ODS s ČSSD. *Právo* 27. 10. 2010, s. 10. [databáze Anopress]

Blondel, Jean (1968). Party Systems and Patterns of Government in Western Democracies. *Canadian Journal of Political Science* 1 (2), s. 180-203.

Brněnský deník (2010). *Máme tři zelené starosty* (<http://brnostred.zeleni.cz/mame-tri-zelene-starosty/>, 8. 4. 2017).

Brno (2017). *Městské části* (<http://www.brno.cz/sprava-mesta/mestske-casti/>, 16. 4. 2017).

Brno-Střed (2017). *Zastupitelstvo MČ 2002-2006* (<http://www.brno-stred.cz/zastupitelstvo-mc-2002-2006>, 8. 4. 2017).

Čísařová, Lenka (2002). V městských částech se moc nemění. *Rovnost - Brněnský a jihomoravský deník* 19. 11. 2002, s. 9. [databáze Anopress]

ČSSD Ostrava (2015). *Programové prohlášení koaličních stran ve statutárním městě Ostrava* (<http://www.socdemostrava.cz/clanky/2015-03-19-programove-prohlaseni>, 7. 4. 2017).

ČSÚ (2017). *Volby, Zastupitelstva obcí 1998, 2002, 2006, 2010, 2014* (<http://www.volby.cz/>, 18. 4. 2017).

ČSÚ (2015). *Brno (okres Brno-město)* (https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=profil-uzemi&uzemiprofil=31588&u=__VUZEMI__43__582786#w=, 18. 4. 2017).

ČT 24 (2010). *Interview ČT24* 3. 11. 2010 [databáze Anopress]

ČT 24 (2014). *Brno má koalici. Primátorem bude Petr Vokřál z ANO* (<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/regiony/1013179-brno-ma-koalici-primatorem-bude-petr-vokral-z-ano>, 8. 4. 2017).

ČTK (2006). *ČSSD získala v Brně post primátora* (http://zpravy.idnes.cz/cssd-ziskala-v-brne-post-primatora-dtc-/domaci.aspx?c=A061105_214904_domaci_zra, 8. 4. 2017).

ČTK (2010a). *Plzeň povede koalice ODS a ČSSD, primátorem bude lídr ODS Baxa* (http://zpravy.idnes.cz/plzen-povede-koalice-ods-a-cssd-primatorem-bude-lidr-ods-baxa-prc-/domaci.aspx?c=A101025_210026_domaci_js, 6. 4. 2017).

ČTK (2010b). *Brno povede velká koalice ODS a ČSSD opět v čele s Onderkou* (<http://denikreferendum.cz/clanek/7033-brno-povede-velka-koalice-ods-a-cssd-opet-v-cele-s-onderkou>, 8. 4. 2017).

ČTK (2014). *Strany vyšachovaly vítězné ANO i v Plzni. Poválné stará koalice* (http://www.lidovky.cz/strany-vysachovaly-vitezne-ano-i-v-plzni-povladne-stara-koalice-p87-/zpravy-domov.aspx?c=A141018_104502_ln_domov_hm, 6. 4. 2017).

Duverger, Maurice (1954). *Political Parties. Their Organization and Activity in the Modern State* (New York: Wiley).

Exner, Jiří (2004). *O místní veřejné správě a její dekoncentraci statutárními vyhláškami v územně členěných městech* (Praha: Libri).

Gembíková, Martina (2015). *Změna koalic v obvodech se nechystá. Alespoň prozatím. Moravskoslezský deník*. 28. 11. 2015 (http://moravskoslezsky.denik.cz/zpravy_region/zmena-koalic-v-obvodech-se-nechysta-alespon-prozatim-20151127.html, 6. 4. 2014).

Hašek, Michal (1999). *Komunální volby 1998. Politologický časopis VI (2), s. 225-230.*

Hudák, Jakub – Jüptner, Petr – Svoboda, Jiří eds. (2003). *Komunální politické systémy* (Praha: Univerzita Karlova, Filozofická fakulta).

Jeřábek, Petr (2010). *V Brně-střed zůstane velká koalice ODS a ČSSD* (<http://www.denik.cz/regiony/v-brne-stred-zustane-velka-koalic20101021.html>, 8. 4. 2017).

Klíma, Karel (2008). Rok působení koalice na slezskoostravské radnici. *Slezskoostravské noviny*. Nedatováno (http://www.slezska.cz/cs/o-slezske-ostrave/media-a-zpravodajstvi/slezskoostravske-noviny/2008/2008_02.pdf, 7. 4. 2017).

Kolínková, Eliška (2010). *Brno-sever bude mít nově starostku. Šéfkou firmy Bytasen* (http://brno.idnes.cz/brno-sever-bude-mit-nove-starostku-sefku-firmy-bytasen-pgx-/brno-zpravy.aspx?c=A101021_083252_brno-zpravy_toi, 8. 4. 2017).

Král, Jan (2006). Ostravu ovládly superkoalice. *Lidové noviny* 14. 11. 2006, s. 6. [databáze Anopress]

Krkošková, Šárka (2017). [Ústní sdělení] 27. 3. 2017 (Úřad městského obvodu Radvanice a Bartovice, Odbor organizační a vnitřních věcí).

Kubát, Michal (2002). Stranické systémy. In: Cabada, Ladislav – Kubát, Michal a kol., *Úvod do studia politické vědy* (Praha: Eurolex Bohemia), s. 245-266.

Lijphart, Arend (1999). *Patterns of Democracy: Government Forms & Performance in Thirty-six Countries* (New Haven: Yale University Press).

Měkyna, Erik (2014). *Koaliční smlouva pro Brno-sever na volební období 2014–2018* (<http://www.brnosever.cz/2014/koalichni-smlouva-pro-brno-sever-na-volebni-obdobi-2014-2018/>, 8. 4. 2017).

Mladá fronta Dnes (2006). V Plzni podepsali koaliční dohody. 31. 10. 2006, s. 4. [databáze Anopress]

Moravskoslezský deník (2002). Dva zastupitelé se vzdali křesla, aniž řekli proč. 14. 11. 2002, s. 10. [databáze Anopress]

Moravskoslezský deník (2006). Starostu zatím neznají už jen ve Svinově a Hošťálkovicích. 10. 11. 2006, s. 6. [databáze Anopress]

Nedvěd, Jaroslav (2010). Všechny části Plzně už mají starosty. Dva jsou nezmaři. *Mladá fronta Dnes* 30. 11. 2010, s. 2. [databáze Anopress]

Nedvěd, Jaroslav (2014). ČSSD získala v Plzni post starosty pro Neubauera, vítěz voleb Strobach povede kontrolní výbor. *Mladá fronta Dnes* 8. 11. 2014, s. 2. [databáze Anopress]

Novák, Miroslav (2015). Takzvané „sociologické zákony“ Maurice Duvergera: jejich postupné formulování a jejich metodologické aspekty. *Sociologický časopis* 51 (1), s. 3-39.

Ostrava-Jih (2017). *Základní informace o městském obvodu Ostrava-Jih* (<https://ovajih.ostrava.cz/cs/o-jihu/zakladni-udaje>, 18. 4. 2017).

Pecuch, Martin (2013). Městské obvody. *Město Plzeň* 30. 1. 2013 (<https://www.plzen.eu/obcan/o-meste/informace-o-meste/mestske-obvody/>, 15. 4. 2017).

Pink, Michal – Seidl, Jiří – Skibová, Michaela – Vojtaj, Jaromír (2011). Personální (ne)stabilita komunálních zastupitelstev v Plzni a Ostravě. *Středoevropské politické studie* 13 (4), 374-398.

Pleva, Martin – Chlebounová, Mirka (2010). Ostravské obvody: koalice dojednány. *Moravskoslezský deník*. 5. 11. 2010 (http://moravskoslezsky.denik.cz/zpravy_region/ost-ravske-obvody-koalice-dojednany20101105.html, 6. 4. 2014).

Plzeňský deník (1998a). Čtyřkoalice se obává nestability v Plzni. 27. 11. 1998, s. 1. [databáze Anopress]

Plzeňský deník (1998b). ODS má jasno, "prckové" trucují. 25. 11. 1998, s. 11. [databáze Anopress]

Plzeňský deník (1998c). ODS a ČSSD se domnívají, že kontrolovat by se měly samy. 2. 12. 1998, s. 13. [databáze Anopress]

Plzeňský deník (2014). ODS na Lochotíně skončila v opozici. 29. 10. 2014, s. 4. [databáze Anopress]

Právo (1998). Stručně. 1. 12. 1998, s. 2. [databáze Anopress]

Právo (2002a). ODS a ČSSD se dohodly. 16. 11. 2002, s. 19. [databáze Anopress]

Právo (2002b). V Moravské Ostravě beze změn. 18. 11. 2002, s. 12. [databáze Anopress]

RaB noviny (2014). Volby v městském obvodu Radvanice a Bartovice. Nedatováno (https://radvanice.ostrava.cz/cs/o-radvanicich-a-bartovicich/rab-noviny/rok-2014/rok-2014/RaBky_11_14.pdf, 7. 4. 2017, s. 1).

Region Plzeňsko (1999). Ještě jednou dohoda o stabilitě aneb o různých úhlech pohledu. 10. 2. 1999, s. 6. [databáze Anopress]

Říchová, Blanka (2014). *Přehled moderních politologických teorií* (Praha: Portál).

Sartori, Giovanni (2005). *Strany a stranické systémy: schéma pro analýzu* (Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury).

Sedláčková, Zuzana (2010). Nové vedení městského obvodu. *RaB noviny*. Nedatováno (https://radvanice.ostrava.cz/cs/o-radvanicich-a-bartovicich/rab-noviny/rocnik-2010-1/rocnik-2010/rab-12_10.pdf, 7. 4. 2017, s. 1).

Sedláčková, Libuše (2009). *Kronika 2006* (http://kralovopole.brno.cz/assets/File.ashx?id_org=80903&id_dokumenty=613282, 8. 4. 2017).

Schelle, Karel a kol. (2009). *Dějiny české veřejné správy* (Plzeň: Aleš Čeněk).

Siaroff, Alan (2000). *Comparative European Party Systems: An Analysis of Parliamentary Elections Since 1945* (New York: Garland Publishing Inc.).

Siaroff, Alan (2013). *Comparing Political Regimes. A Thematic Introduction to Comparative Politics* (Toronto: University of Toronto Press).

Slezská Ostrava (2017). *Základní údaje* (<http://www.slezska.cz/cs/o-slezske-ostrave/zakladni-udaje>, 18. 4. 2017).

Statutární město Ostrava – oficiální portál (2017a). *Město a jeho orgány* (<http://www.ostrava.cz/cs/urad/mesto-a-jeho-organy>, 19. 2. 2017).

Statutární město Ostrava – oficiální portál (2017b). *Městské obvody* (<http://www.ostrava.cz/cs/o-meste/mestske-obvody>, 18. 4. 2017).

Šklubalová, Lenka (2014). Brno-střed má koalici. Starostou bude Landa z Žit Brno. *Brněnský deník*. 5. 11. 2014 (http://brnensky.denik.cz/zpravy_region/brno-stred-ma-koalici-starostou-bude-landa-z-zit-brno-20141105.html, 8. 4. 2017).

Štěpán, Pavel (2017). [Ústní sdělení] 22. 3. 2017 (Úřad městské části Brno-Královo Pole, vedoucí oddělení organizačního a správního).

Trojan, Jan (1998). Na protest nevolila vedení radnice. *Právo* 2. 12. 1998. [databáze Anopress]

Ústav pro jazyk český (2017). *Status – statut; status quo* (<http://www.ujc.cas.cz/jazykov-a-poradna/dotazy/0094.html>, 19. 2. 2017).

Veselá, Dana (2014). Malé obvody drží zajaté pořádky. *Plzeňský deník* 14. 11. 2014, s. 3. [databáze Anopress]

Zákon č. 128/2000 Sb., *Zákon o obcích* (obecní zřízení – v platném znění).

Zákon č. 367/1990 Sb., *České národní rady o obcích* (obecní zřízení).

Zjavková, Jana (2017). [Ústní sdělení] 22. 3. 2017 (Úřad městského obvodu Ostrava-Jih, Odbor podpory volených orgánů).

12. Resumé

In this Bachelor's dissertation I deal with the party systems in statutory cities. This Bachelor's dissertation is divided into two parts, theoretical part and practical part. In the first part of theoretical part I deal with the historical development of statutory cities in the Czech area. In the second part of theoretical part I concern with the description of party systems. In this part I chose three specific typologies of party systems for determination of the party system. The most important typology for this Bachelor's dissertation is the typology of Alan Siaroff. I worked with this typology in practical part.

In practical part, I analyzed party systems in these cities: Plzeň, Ostrava and Brno. I analyzed self-governing boroughs, which are included in these cities, too. I analyzed party systems, which come out from elections result in: 1998, 2002, 2006, 2010 and 2014 years.

I set four research questions in introduction of this Bachelor's dissertation. In conclusion these questions are answered. These questions are:

- 1, What type of party system appears most often and vice versa what type is the least frequent?
- 2, Is there an effort to copy party systems at city-level level to city council level?
- 3, What are the most local parties involved in the surveyed city and whether they are involved in a coalition at city council level?
- 4, Is there a tendency in these examined statutory cities to copy the city council's coalition at the level of the city district or city district to the level of the city council? Which political party is most often located in the coalition?

Typology of Alan Siaroff, which is presented in his book *Comparative European Party Systems: An Analysis of Parliamentary Elections Since 1945* from year 2000, hasn't been applied in the Czech area yet. Therefore, the use of this typology I find as beneficial.